

**Gyakorlati képzés
TANULÓSZERZŐDÉSSEL
és
EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁSSAL
a munka világában**

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA

Gyakorlati képzés

**TANULÓSZERZŐDÉSSEL
és
EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁSSAL
a munka világában**

**BUDAPEST
2015**

A szakmai anyagot készítette:
Kajdy József

Lektorálta és szerkesztette:
dr. Klész Tibor
Ferencz Csaba Zsolt
F. Kárpát Kinga
Sikora Henriett

Lezárva: 2015. július

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara köszönetét fejezi ki a Nemzetgazdasági Miniszternek és a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanácsnak a kiadvány elkészítéséhez és megjelenéséhez a Nemzeti Foglalkoztatási Alap terhére nyújtott anyagi támogatásért.

Tartalom

1.	AJÁNLÓ	9
1.	A KAMARAI GARANCIÁVÁLLALÁS	11
1.1	A kamarai garanciavállalás intézményrendszerének bevezetése a duális képzésben	11
1.2	Mit jelent a kamarai garanciavállalás?	11
1.3	A kamarai garanciavállalás a 2015/2016-os tanévben induló kilencedik évfolyamot érinti először?	12
1.4	A kamarai garanciavállalás csak a kilencedik évfolyamos tanulókra alkalmazható?	12
1.5	Alkalmazható-e a kamarai garanciavállalás a szakközépiskola szakképzési évfolyamán folyó gyakorlati képzésre?	13
1.6	Kiterjed-e a kamarai garanciavállalás az együttműködési megállapodás alapján folyó gyakorlati képzésre?	13
1.7	A kilencedik évfolyamon szervezett szintvizsgák eredményei hogyan hatnak ki a kamarai garanciavállalás rendszerére?	13
2.	A TANULÓK GYAKORLATI KÉPZÉSÉRE VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK	15
2.1	Általános rendelkezések	15
2.2	A képzés ingyenességére vonatkozó rendelkezések	17
2.3	Tanulókra vonatkozó munkavédelmi szabályok	17
2.4	A gyakorlati képzés ideje	19
2.5	Kártérítési felelősség	20
2.6	Felelősségbiztosítás	20
2.7	A tanulókat megillető (kötelező, egyéb) juttatások, kedvezmények	21
	2.7.1 A tanulói pénzbeli juttatás	21
	2.7.2 Tanuló pénzbeli juttatása a felnőttoktatásban	24
	2.7.3 A tanulót megillető szünet és felkészülési idő	24
2.8	A tanulóra vonatkozó munkajogi szabályok	27
3.	GYAKORLATI KÉPZÉS TANULÓSZERZŐDÉSEL	28
3.1	Tanulószerződés	28
3.2	A tanulószerződés-kötésére jogosultak köre és a megkötésére vonatkozó rendelkezések	28
	3.2.1 A tanulószerződés-kötésére jogosult tanuló	28
	3.2.2 A tanulószerződés kötésére jogosult szervezet	30
	3.2.3 A tanulószerződés megkötése	31
3.3	Tanulói mulasztások szabályozása	31
3.4	Harmadik és további szakképesítést tanulók gyakorlati képzése	33
3.5	A tanulószerződés megszűnésének esetei	35
	3.5.1 A tanulószerződés megszűnésének objektív esetei	35
	3.5.2 A tanulószerződés megszűnésének a szerződő felek akaratától függő esetei	35
	3.5.3 A tanulószerződés felmondással való megszüntetése	36
3.6	Tanulószerződés szüneteltetése	38

4.	GYAKORLATI KÉPZÉS „EGYÉB SZERVEZETEK” KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL	39
4.1	A gyakorlati képzésben történő közreműködés lehetőségei	39
4.2	Tanulószerződés kötésére jogosult egyéb szervek támogatása a szakképzéssel összefüggő feladataik ellátásához	40
5.	FELNŐTTOKTATÁS	41
5.1	Képzésszervezési formái	41
5.2	Gyakorlati képzés lehetőségei	41
5.3	Életkori határok	41
6.	GYAKORLATI KÉPZÉS EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁSSAL	42
6.1	Az együttműködési megállapodás megkötésének feltételei	42
6.2	Gyakorlati képzés szervezése és a feltételek vizsgálata	42
6.3	Tanuló pénzbeli juttatása együttműködési megállapodás alapján	43
7.	INFORMÁCIÓK GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEK RÉSZÉRE	45
7.1	Nyilvántartásba történő felvételi eljárás és tanulószerződés megkötésének elősegítése	45
7.2	A tanulószerződés megkötése	47
7.3	A tanulószerződés módosítása, javítása	49
	<i>7.3.1 Kell-e módosítani a tanulószerződést, ha a szervezet jogutódlással szűnik meg?</i>	50
7.4	Tanulószerződés megszűnése, szüneteltetése	50
	<i>7.4.1 A tanulószerződés megszüntetésének lehetősége igazolatlan hiányzások esetében</i>	50
	<i>7.4.2 Tanulószerződés szüneteltetése esetén fennáll-e a szociális hozzájárulási adó fizetésének kötelezettsége?</i>	51
	<i>7.4.3 A tanulói jogviszony szünetelése feltétele-e a tanulószerződés szüneteltetésének a tanuló szülői szabadság alatt?</i>	52
7.5	Gazdálkodó szervezet kötelezettségei a tanulószerződés megkötésével	52
7.6	Gyakorlati képzés kötelező, teljesítést igazoló dokumentumai	53
	<i>7.6.1 A foglalkozási napló</i>	53
	<i>7.6.2 A munka-, baleset- és a tűzvédelmi napló</i>	54
	<i>7.6.3 A pénzügyi (tanuló pénzbeli juttatásának igazolását szolgáló) dokumentumok</i>	54
	<i>7.6.4 TB bejelentést igazoló dokumentum</i>	55
	<i>7.6.5 Felelősség biztosítás megkötését igazoló dokumentum</i>	55
	<i>7.6.6 Oktatói végzettséget igazoló dokumentumok</i>	55
7.7	Pénzbeli juttatás megállapítása és az egységes szempontrendszer alkalmazása	55
	<i>7.7.1 Adómentesnek tekinthető a szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanulót jogviszonya alapján kötelezően megillető juttatása?</i>	57
	<i>7.7.2 Tanulószerződéses tanuló pénzbeli juttatása betegszabadsága esetén</i>	58
	<i>7.7.3 Adómentesnek tekinthető-e a tanulószerződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanulót jogviszonya alapján megillető juttatása a keresőképtelensége idején (betegszabadság, táppénz)?</i>	59
7.8	A szakképzési normatíva elszámolhatósága	60
7.9	Tanulmányi kötelezettségeit befejező szakképzési évfolyamon nem teljesítő tanulóra vonatkozó rendelkezések	60
7.10	Teljesítési megbízotti közreműködés lehetőségei	61

7.11	Praktikus képzés lehetősége a gazdálkodó szervezetek által működtetett tanműhelyekben	62
	7.11.1 <i>Lehetséges-e, hogy a gyakorlati képzést folytató gazdálkodó szervezet egy, az iskolától bérelt tanműhelyben folytatja a tanuló gyakorlati képzését tanulószerződés keretében?</i>	62
	7.11.2 <i>Tanműhely-létesítés lehetősége állami támogatással</i>	63
	7.11.3 <i>Kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyly minősített gyakorlati képzőhelyen milyen feltételek mellett valósítható meg a gyakorlati képzés, ha a gazdálkodó szervezet a képzőhelyet csak időben (azaz egy bizonyos időszakra) különíti el a termeléstől vagy a szolgáltató tevékenységtől?</i>	64
7.12	Összefüggő szakmai gyakorlat	64
	7.12.1 <i>Összefüggő szakmai gyakorlat időbeni megszervezése</i>	64
	7.12.2 <i>Összefüggő szakmai gyakorlat megszervezése együttműködési megállapodással, szakiskolai képzésben</i>	65
	7.12.3 <i>Összefüggő szakmai gyakorlat megszervezése együttműködési megállapodással, ágazati szakközépiskolai képzésben</i>	65
	7.12.4 <i>Az összefüggő szakmai gyakorlat megvalósíthatósága több helyszínen</i>	66
	7.12.5 <i>Tanulószerződéses tanuló szakiskola által külföldön szervezett gyakorlat megvalósításának lehetősége</i>	66
8.	INFORMÁCIÓK SZAKISKOLÁK ÉS SZAKKÖZÉPISKOLÁK RÉSZÉRE	68
8.1	Ágazati szakközépiskolai képzés	68
8.2	Szakképzés lehetőségei a szakközépiskolában	68
8.3	Képzési rendek és szerződésfajták a szakközépiskolai szakképesítések esetén	69
8.4	Az iskolarendszer átalakítása	70
	8.4.1 <i>Szakközépiskolai képzések összesítő táblázata – az összefüggő gyakorlat lebonyolítása</i>	71
8.5	Híd program	72
	8.5.1 <i>A Híd programok célja</i>	72
	8.5.2 <i>Köthető-e tanulószerződés a HÍD II. programban?</i>	72
	8.5.3 <i>Köthető-e együttműködési megállapodás a HÍD II. programban?</i>	72
8.6	Szakiskola közreműködése a tanuló gyakorlati képzésében, teljesítési megbízotti jogviszony keretében	73
8.7	Kamarai garanciavállalás	73
	8.7.1 <i>Hatása az iskolai tanműhelyekben folyó gyakorlati képzésre</i>	73
	8.7.2 <i>Hatása az együttműködési megállapodás alapján folyó gyakorlati képzésre</i>	74
	8.7.3 <i>Kamarai garanciavállalás dokumentumai</i>	74
	8.7.4 <i>Kamarai igazolás kiállításának folyamata</i>	76
	8.7.5 <i>Nyilvántartásba vett tanulószerződések nyomon követése</i>	77
8.8	Iskolai évfolyamok számozása	77
9.	INFORMÁCIÓK SZAKISKOLAI TANULÓK ÉS SZÜLEIK RÉSZÉRE	79
9.1	A szakiskola	79
9.2	Duális képzés	79
9.3	A tanulószerződés	80
9.4	A tanulószerződéses jogviszony előnyei	80

9.5	A tanuló kötelezettségei a képzés során	80
9.6	Hiány-szakképesítés	81
9.7	Szakiskolai tanulmányi ösztöndíj (Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíj).....	81
9.8	Kamarai garanciavállalás	82
	9.8.1 Kedvező hatásai a tanulók számára	82
	9.8.2 A kamarai garanciavállaláshoz kapcsolódó tanulói adatok	82
10.	SZINTVIZSGA	83
10.1	A szintvizsga célja és az érintettek köre.....	83
10.2	A szintvizsgák időpontjai	83
10.3	Szintvizsga és tanulószereződés-kötés összefüggései.....	84
10.4	Szintvizsga és a szakmai záróvizsga kapcsolata	84
10.5	Milyen szintvizsgára vonatkozó kötelezettsége van az új képzési rendszerbe átjelentkezett tanulóknak?	85
11.	SZAKKÉPZÉSI HOZZÁJÁRULÁS ELSZÁMOLÁSA	86
11.1	A szakképzési hozzájárulásra kötelezettek köre.....	86
11.2	Mentességek, kedvezmények	87
11.3	Szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése	88
11.4	Szakképzési hozzájárulás elszámolása.....	89
11.5	Szakképzési hozzájárulás visszatérítése	90
11.6	A gyakorlati képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásánál figyelembe vehető normatívák	91
11.7	A befejező szakképzési évfolyamon, az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket nem teljesítő tanuló esetében csökkenthető-e a vállalkozás szakképzési hozzájárulási kötelezettsége a normatíva összegével a tanítási év utolsó tanítási napját követő naptól?	93
11.8	A befejező szakképzési évfolyamon, az utolsó tanítási nap és a szakmai vizsga időpontja közötti időszakban csökkenthető-e a vállalkozás szakképzési hozzájárulási kötelezettsége a normatíva összegével?	94
12.	KIHEZ FORDULHATOK? MIBEN TUDNAK SEGÍTENI A SZAKKÉPZÉSBEN ÉRINTETT SZERVEZETEK, INTÉZMÉNYEK?	95
12.1	A területi kamarák feladatai a gyakorlati képzésben.....	95
12.2	Szakképző iskolák feladatai a szakképzésben	98
13.	A GYAKORLATI KÉPZÉS ALAPFOGALMAI	100
14.	TERÜLETI KAMARÁK ELÉRHETŐSÉGEI	103
15.	JOGSZABÁLYI HÁTTER	107
16.	MELLÉKLET	109
16.1	Tanulói juttatások és normatív támogatások speciális esetekben.....	109
16.2	A szakképzési hozzájárulás teljesítésnek szabályai (bevállás és visszatérítés) 2015. december 31-ig	110
16.3	A szakképzési hozzájárulás teljesítésnek szabályai (bevállás és visszatérítés) 2016. január 1-jétől.....	112

1. Ajánló

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara évek óta megjelenteti a gyakorlati képzésben részt vevőket segítő szakmai kiadványát, amely először „Tanulószerződéssel a munka világában”, majd 2014-ben „Gyakorlati képzés – tanulószerződéssel és együttműködési megállapodással – a munka világában” címmel készült el.

A gyakorlati képzéssel kapcsolatos feladatellátást segítő anyag formáját, felépítését többször is változtattuk annak érdekében, hogy szakmailag minél igényesebb, minden részletre kitérő, ugyanakkor felhasználóbarát és praktikus tájékoztató kerüljön az olvasó kezébe.

A jelenlegi aktualizálásban kiemelt szerepet kapott az ún. kamarai garanciavállalás intézményének ismertetése, hiszen ez alapjaiban rendezi át a tanulószerződés-kötés lebonyolításának folyamatát és aktív együttműködést (tehát megfelelő tájékozottságot) kíván meg valamennyi együttműködő féltől. A kiadvány tartalmi felépítését éppen ezért a tanulószerződést kötő felekre (szervezet és tanuló) vonatkozó és a közreműködő intézményeket (szakképző iskola) érintő információk alapján terveztük újjá.

Bízunk benne, hogy mindezek alapján az aktualizált és átdolgozott szakmai kiadvány minden érintett fél számára hasznos, jól alkalmazható, a gyakorlatot megkönnyítő segédanyaggá válhat.

A kiadvány egészében az egyszerűség kedvéért a következő rövidítéseket, illetve egyszerűsítéseket használjuk:

- **Szt.:** a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény
- **Szht.:** A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvény
- **Köznevelési törvény:** A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- **A munka törvénykönyvéről szóló törvény:** A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
- **OKJ:** Országos Képzési Jegyzék
- **Régi OKJ:** Az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési

Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 133/2010. (IV. 22.) Korm. rendelet

- **Új OKJ:** Az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet.

1. A kamarai garanciavállalás

1.1 A kamarai garanciavállalás intézményrendszerének bevezetése a duális képzésben

A hazai szakképzési rendszer fejlesztésének meghatározó lépése az ún. kamarai garanciavállalás intézményrendszerének bevezetése. Az új szabályozás alapvető célja a **gazdálkodó szervezeteknél folyó gyakorlati képzés elsődlegességének** megerősítése, a duális képzés kiszélesítése. Bevezetése kiegyensúlyozottabb képzési rendet eredményez, amely a közreműködők (iskola, tanuló és szülei, gyakorlati képzőhely) intenzívebb együttműködésén alapul.

1.2 Mit jelent a kamarai garanciavállalás?

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény (a továbbiakban: Szt.) 2015. július elsején hatályba lépő módosítása szerint, amennyiben a területileg illetékes gazdasági kamara (a továbbiakban: területi kamara) ellenőrzési és minősítési folyamata által megfelelőnek nyilvánított képzőhely biztosított és ezáltal a tanulószerződés megköthető, a tanuló gyakorlati képzése a szakiskola kilencedik évfolyamának összefüggő gyakorlatától kezdődően, kizárólag ennek keretében szervezhető meg. A kiadvány további részében ezt az intézkedést kamarai garanciavállalásként említjük.

A kamarai garanciavállalás rendszere jelentős mértékben elősegíti, hogy **a tanulók minél hamarabb vállalati környezetben, munkafolyamatba ágyazott tanulással** sajátítsák el a választott szakképesítést. A tanuló csak akkor vehet részt iskolai tanműhelyben a gyakorlati képzésen, ha a gazdasági kamara nem tudja a gazdálkodó szervezeteknél tanulószerződéses jogviszony keretében elhelyezni. A kamarai garanciavállalás **legfontosabb dokumentuma az igazolás**, amelyet a területi kamara akkor állít ki, ha részéről nem biztosított a megfelelő képzőhely egy adott tanuló számára. Ez teszi lehetővé a szakiskola számára, hogy gondoskodjon a tanuló gyakorlati képzéséről.

A gyakorlati képzés minőségének növekedését biztosítja, hogy a **2015/16-os tanévtől már csak mestervizsgázott oktatóval rendelkező vállalkozás** folytathat képzési tevékenységet (Szt.-ben meghatározott mentességek kivételével – lásd részletesen a 7.1. pontban). Ez a szabályozás alátámasztja a duális képzés kiterjesztésének jogosultságát, a kamarai garanciavállalás intézményének bevezetésével pedig a tanulószerveződések számának növekedése érhető el. Ez pedig további lehetőséget biztosít a tanulók munkavállalási lehetőségének megerősítésére, valamint a foglalkoztatási és társadalombiztosítási rendszerbe beemeltek számának jelentős növelésére.

A kamarai garanciavállalás a jogszabály értelmezése alapján csak a szakiskola kilencedik évfolyamának összefüggő gyakorlatának kezdetétől folyó gyakorlati képzésre vonatkozik.

Az új rendszer bevezetését követően, a korábbi évek gyakorlatától eltérően nagyon fontos változás, hogy a tanulószerveződések megkötésének időszaka lényegesen korábbi időpontra (május 1.–június 15.) esik. A kamarai garanciavállalás intézményének működtetése és a tanulószerveződések megkötésének elősegítése a területi kamarák feladata.

1.3 A kamarai garanciavállalás a 2015/2016-os tanévben induló kilencedik évfolyamot érinti először?

Nem. Az Szt. ide vonatkozó rendelkezéseit a 2015. július 1-je előtt szakiskolai tanulmányait megkezdett tanulóra is alkalmazni kell.

1.4 A kamarai garanciavállalás csak a kilencedik évfolyamos tanulókra alkalmazható?

Nem. Az új rendszerben nem csak a kilencedik évfolyamosok, hanem valamennyi szakiskolai évfolyam tanulóit érintettek.

1.5 Alkalmazható-e a kamarai garanciavállalás a szakközépiskola szakképzési évfolyamán folyó gyakorlati képzésre?

Nem. A kamarai garanciavállalásra vonatkozó szabályozás csak a szakiskolai képzésre, a kilencedik évfolyam összefüggő szakmai gyakorlatának kezdetétől alkalmazható.

1.6 Kiterjed-e a kamarai garanciavállalás az együttműködési megállapodás alapján folyó gyakorlati képzésre?

Igen. Ha nem biztosított a megfelelő képzőhely, akkor a szakképző iskola gondoskodik a tanuló gyakorlati képzéséről. Ebben az esetben a tanulók gyakorlati képzése

- iskolai tanműhelyben vagy
- külső gyakorlati képzőhelyen együttműködési megállapodás keretében valósulhat meg.

A kamarai igazolás kiadása tehát kiterjed az együttműködési megállapodás alapján folyó gyakorlati képzésre is, azaz az Szt. 56. § (1) bekezdésének a)–e) pontjában megadott összes esetre. Ennek megfelelően **együttműködési megállapodás kötése is csak akkor lehetséges, ha a területi kamara kiadta az igazolást** arról, hogy részéről nem biztosított a tanulószerződés-kötéséhez megfelelő képzőhely az adott tanuló számára.

1.7 A kilencedik évfolyamon szervezett szintvizsgák eredményei hogyan hatnak ki a kamarai garanciavállalás rendszerére?

Eredményes szintvizsga nélkül a tanulók gyakorlati képzése tanulószerződés keretében csak **kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyben** (a továbbiakban: KTM) valósítható meg. KTM hiányában ez a szigorítás azt eredményezi, hogy később lehet csak tanulószerződést kötni, s addig – a szakiskola

kilencedik évfolyamán megszervezett összefüggő szakmai gyakorlatot kivéve – iskolai tanműhelyben kell lenniük a tanulóknak.

Ha sikertelen szintvizsga esetén a tanuló gyakorlati képzése nem valósítható meg KTM-ben, akkor igazolás kiállítására kerül sor, mely az abban meghatározott tanév végéig vagy visszavonásig szólhat.

Fontos megjegyezni, hogy a gyakorlati képzést végző gazdálkodó szervezetek részéről jogos igényként merül fel, hogy a velük tanulószereződést kötni kívánó tanulók felkészültsége, munkához való hozzáállása megfeleljen az elvárásaiknak. Eredményes szintvizsga esetén **a legjobban teljesítő tanulók keresettek lesznek**, nagyobb eséllyel vehetnek majd részt a vállalati gyakorlati képzésben. Azon tanulók számára, akiknek a szakmai elméleti és gyakorlati felkészültsége hiányos, illetve általános képességeik nem megfelelőek, iskolai felzárkóztatás keretében kerülhet sor a munkaerő-piaci kompetenciák, gyakorlati készségek megfelelő szintű fejlesztésére, tekintettel arra, hogy az iskola rendelkezik a megfelelő szakmai, pedagógiai és módszertani ismeretekkel, tapasztalatokkal.

2. A tanulók gyakorlati képzésére vonatkozó általános szabályok

Ebben a részben a gyakorlati képzésre vonatkozó általános rendelkezések áttekintésére kerül sor, a speciálisan valamely felet (gyakorlati képző, iskola, tanuló) érintő kérdéseket külön fejezetekben taglaljuk.

2.1 Általános rendelkezések

Az iskolai rendszerű szakképzésben folyó szakmai elméleti és gyakorlati képzést a köznevelési törvény alapján és az Szt.-nek a szakmai elméleti és gyakorlati képzésre vonatkozó rendelkezései szerint kell megszervezni.

Az iskolai rendszerű szakképzés a szakmai és vizsgakövetelmények előírása **mellett az adott iskolatípusra és szakképesítésre kiadott szakképzési kerettanterv** alapján folyik. A gazdálkodó szervezetnek a gyakorlati képzést az említett dokumentumok figyelembevételével kell megszervezni.

Az iskolai rendszerű szakképzésben **részszakképesítésre nem lehet beiskolázni**, kivétel az a tanuló, aki a részszakképesítést a köznevelési törvényben szabályozott **Köznevelési Hídprogramban¹ vagy speciális szakiskolában tanulja.**

A szakiskolai képzésben a kilencedik évfolyamon a szakmai gyakorlati képzést – az összefüggő szakmai gyakorlat kivételével – a szakképző iskolában vagy a gyakorlati képzés folytatására jogosult szervezet KTM-ében kell megszervezni. A gyakorlati képzés csak a **szorgalmi időszakban teljesítendő gyakorlati képzésből** és a szorgalmi időszakon kívüli **összefüggő szakmai gyakorlati képzésből** áll, azaz az iskolai rendszerű szakképzésben a gyakorlati képzés – az összefüggő szakmai gyakorlat és az összefüggő szakmai gyakorlaton keletkezett mulasztás pótlása kivételével – csak a tanév szorgalmi időszakában szervezhető meg. Az őszi, a téli és a tavaszi szünet ideje alatt – a szakmai gyakorlat igazolatlan mulasztásának pótlása kivételével – gyakorlati képzés nem szervezhető.

¹ A Köznevelési Hídprogramok szakképzési ága 2016. szeptember 1-jétől *Szakképzési Hídprogram* néven a szakképzési törvény szabályozási körébe kerül, annak minden részletszabályával.

Az összefüggő szakmai gyakorlat a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott gyakorlat része. A tanévre meghatározott gyakorlati óraszám egyrészt csak az összefüggő szakmai gyakorlat teljesítésével valósul meg, másrészt az összefüggő szakmai gyakorlat óraszámát az adott tanév gyakorlati idejéhez tartozónak kell tekinteni.

A szakképző iskolába szakképzésre csak olyan tanuló lehet felvenni, aki az adott szakképesítésre a szakmai és vizsgakövetelményben előírt **egészségügyi alkalmassági, továbbá a pályaalkalmassági követelményeknek** megfelel. A vizsgálatot **a felvételi eljárás során** kell elvégezni. Tanulószerződés csak azzal a tanulóval köthető, aki megfelel mindkét alkalmassági előírásnak. A szakképző iskolának értesítenie kell a vizsgálatok dátumáról a nyilvántartást vezető szervet, azaz a területi kamarát.

A tanuló gyakorlati képzése minden olyan szakképző iskola vagy gyakorlati képzést folytató szervezet által fenntartott és működtetett gyakorlati képzőhelyen megszervezhető és folytatható, ahol a gyakorlati követelményekre való felkészítés jogszabályban előírt feltételei biztosítottak.

A tanulónak **a komplex szakmai vizsga gyakorlati részére történő felkészítéséért a gyakorlati képzést szervező a felelős** a szakképesítésre kiadott szakmai és vizsgakövetelmény és a szakképzési kerettanterv alapján. A képzés során szükség van egy olyan kötelezettre, akitől számon kérhető a gyakorlati képzés eredményessége, jogszerűsége, szakmai minősége. Ez a felelős a gyakorlati képzést szervező.

A gyakorlati képzést szervező köteles a gyakorlati képzés követelményeire való felkészítéshez, továbbá a gyakorlati vizsgához szükséges tárgyi eszközöket és a személyi feltételeket biztosítani.

A tanuló gyakorlati képzés keretében csak a gyakorlati képzés szakképzési kerettantervében meghatározott feladat ellátására kötelezhető, és csak egészséges, biztonságos körülmények között foglalkoztatható. Ez a rendelkezés kizárja azokat a visszaéléseket, amely által a tanuló nem a szakmai vizsgájára készül fel ténylegesen a „gyakorlati képzés” alatt, hanem esetleg a munkáltató egyéb érdekei szerinti feladatokat lát el.

2.2 A képzés ingyenességére vonatkozó rendelkezések

Magyarországon az állam által támogatott iskolai rendszerű szakképzésben az első és a második szakképesítésre történő felkészítés – függetlenül az oktatás munkarendjétől – ingyenes. (A második szakképesítés ingyenessége új jogszabályi rendelkezés, 2015. június 12-én lépett hatályba.) A második szakképesítés megszerzésére irányuló képzés csak az első szakképesítés megszerzését követően kezdhető meg, a tanuló párhuzamos képzésben nem vehet részt. A második szakképesítés azonban csak kizárólag felnőttoktatás keretében szerezhető meg.

A Szakképzési Hídprogramban történő részvétel, a záróvizsga és a részszzakképesítés megszerzésére irányuló komplex szakmai vizsga ingyenes, melyet az ingyenesség számításakor figyelmen kívül kell hagyni.

Az ingyenesség másik oldala, hogy azoktól a tanulóktól, akiknek a képzésben való részvétele térítésmentes,

- a gyakorlati képzést szervező semmiféle díjazást, térítést, hozzájárulást nem kérhet,
- a tanuló, vagy rá tekintettel a szülő ilyen típusú hozzájárulást nem is adhat a gyakorlati képzést szervezőjének.

Az illetékes szakképző iskola a tilalom megszegéséről a tudomására jutástól számított 15 napon belül köteles tájékoztatni a területi kamarát.

A területi kamarának ellenőrzési és szankcionálási jogköre van, a tilalmat megszegő gazdálkodó szervezetet végső soron a gyakorlati képzésben való részvételtől is eltilthatja, emellett a jogszabálysértőt nyilvánosságra is hozza a hon- lapján. A költségterítés összegét öt munkanapon belül vissza is kell fizetni a tanulónak vagy a tanuló szülőjének.

2.3 Tanulókra vonatkozó munkavédelmi szabályok

A tanulót a gyakorlati képzést szervezőnek **a gyakorlati képzési feladattal összefüggő munkavédelmi oktatásban** kell részesíteni. A tanulók számára, mivel még nem rendelkeznek munkatapasztalatokkal, valószínűleg a

munkavédelmi oktatás az első alkalom, amikor a komoly veszélyeket is magában rejtő munkafolyamat kockázataira történő figyelemfelhívással testközelben találkoznak.

A gazdálkodó szervezet munkabiztonsági és tűzvédelmi oktatás keretében köteles gondoskodni arról, hogy a tanulók, a gyakorlati képzés megkezdése előtt elsajátítsák a biztonságos munkavégzés alapvető ismereteit. A gazdálkodó szervezet munkabiztonsági és tűzvédelmi oktatási kötelezettsége a gyakorlati képzés teljes ideje alatt fenn áll. Ezek a helyi szokásoknak megfelelő gyakorisággal ismétlődő általános oktatások, valamint **a szakmai gyakorlati oktatásba beépített, az adott gépre, eszközre, munkaműveletre vonatkozó** munka- és tűzvédelmi szabályok megtanítása. A gyakorlati képzés során kiemelt figyelmet kell fordítani a munkavédelmi szabályok betartására. A tanulók – életkori sajátosságaikra tekintettel – bizonyos eszközöket és gépeket (pl. faipari szalagfűrész, villamos köszörűgép stb.) felügyelet nélkül egyáltalán nem használhatnak. A tanulókat a munkavállalókkal azonos módon el kell látni – a tevékenység jellegének megfelelően előírt – **egyéni védőeszközzel, és szükség szerint védőitallal** is.

Az **egészséges és biztonságos munkakörülmények** biztosításának követelményeit a munkavédelmi törvény írja elő, amelyek a gyakorlati képzésben részt vevő tanulóra is érvényesek. A feltételek között olyan elemi szabályok is találhatóak, mint például a megfelelő mennyiségű és minőségű ivóvíz, öltöző-, tisztálkodási, étkezési, és szükség szerint pihenőhelyiség biztosítása. Ide tartozik a munkavégzés során felmerülő balesetveszély elhárítása ugyanúgy, mint a megfelelő mesterséges és természetes világítás biztosítása is.

A **változó munkahelyen folyó munkavégzés** esetében a tanuló munkavédelmi oktatását minden új helyszínen el kell elvégezni. Minden alkalommal meg kell ismételnit a munkavédelmi oktatást, ha a gazdálkodó szervezet olyan új technológiát vezet be, illetőleg új gépet helyez üzembe, amellyel a tanuló a gyakorlati képzés során kapcsolatba kerül.

A képzési idő alatt a gyakorlati képzés szervezőjének gondoskodnia kell a tanuló rendszeres orvosi vizsgálatáról.

2.4 A gyakorlati képzés ideje

Fiatalkorú tanuló esetében a gyakorlati képzési idő a napi hét órát, **nagykorú tanuló** esetében pedig a napi nyolc órát nem haladhatja meg.

A napi gyakorlati képzési időt arányosan csökkenteni kell, ha a gyakorlati képzés rendszeresen olyan területen (munkahelyen) történik, ahol a gyakorlati képzést folytató szervezettel munkaviszonyban álló munkavállalókat is rövidebb munkaidőben foglalkoztatják.

Fiatalkorú tanuló napi képzését **hat óra és huszonkét óra között, folyamatosan** kell megszervezni. A tanuló részére a gyakorlati képzés befejezése és a következő napi gyakorlati képzés megkezdése között **legalább tizenhat óra folyamatos pihenőidőt** kell biztosítani.

A tanuló a napi képzési időt meghaladó gyakorlati képzésre nem vehető igénybe.

A gyakorlati képzést folytató szervezetnél **a tanuló gyakorlati képzésére nem kerülhet sor**

- az elméleti képzési napokon, ha az elméleti képzési órák száma az adott napon négy tanórát meghaladja,
- a szakképző iskola által szervezett olyan rendezvény napján, amelyen minden tanuló részvétele kötelező,
- a tanuló tanulmányok alatti vizsgája napjain és a tanulmányokat befejező komplex szakmai vizsgája napjain, továbbá
- minden olyan esetben, amikor a munkajogi szabályok szerint a munkavállaló mentesül a munkavégzési kötelezettség alól.

A gyakorlati képzést folytató szervezet a heti pihenőnapokon és a munkaszüneti napokon, valamint az őszi, a téli és a tavaszi szünet időtartama alatt a tanulót gyakorlati képzésre csak a **rendeltetése folytán e napon is működő** gyakorlati képzési helyen és **a szakképző iskola hozzájárulásával** veheti igénybe vagy abban az esetben, ha a tanuló mulasztását pótolja. Az igénybe vett idő helyett – a mulasztás pótlásának esetét kivéve, lehetőleg a következő gyakorlati képzési napon – ugyanolyan mértékben kell szabadidőt biztosítani. Ebben az esetben iskolának kell biztosítani azt a kontrollt, amely alapján megítélhető, hogy a

kivételes napon történő gyakorlati képzés inkább előnyökkel jár a tanuló felkészülése szempontjából, vagy inkább elkerülendő. Lehetővé tétele esetében pótolni szükséges a kiesett pihenőidőt, a lehető legkorábbi lehetséges alkalommal. A tanuló éjszakai munkára, rendkívüli munkavégzésére (túlmunka), valamint készenlét ellátásra nem vehető igénybe. Ha a napi gyakorlati képzési idő a négy és fél órát meghaladja, a tanuló részére legalább harminc perc, megszakítás nélküli szünetet kell biztosítani a képzési időn belül.

2.5 Kártérítési felelősség

A kártérítési felelősség szabályai a **tanuló által** a kötelezettségeinek vétkes megsértésével **okozott károk megtérítését, valamint a tanulóknak okozott kár megtérítését** határozzák meg. A tanuló által okozott kár megtérítésének, vétkesség, azaz szándékosság esetén nincs korlátja, a teljes kárt köteles megtéríteni a gyakorlati képzés szervezőjének.

Ha a tanulót a gyakorlati képzésben való részvétel során kár éri, a gyakorlati képzést folytató szervezet köteles azt megtéríteni.

A tanuló a gyakorlati képzést folytató szervezetnek gondatlanságból okozott **kár értékének ötven százalékát** köteles megtéríteni azzal, hogy a kártérítés mértéke nem haladhatja meg a tanuló pénzbeli juttatásának egyhavi összegét.

A gazdálkodó szervezet önhatalmúlag nem jogosult a tanuló pénzbeli juttatásából levonni az egyébként jogosan járó kártérítés összegét. A kártérítési igényt minden esetben bíróság előtt kell érvényesíteni.

2.6 Felelősségbiztosítás

A szakképzésben részt vevő tanuló részére, **a gyakorlati képzés szervezője köteles felelősségbiztosítást kötni**. Képzés szervezőjének tanulószereződés esetében a gazdálkodó szervezet minősül, így a felelősség biztosításkötési kötelezettség őt terheli.

A tanulói felelősségbiztosítás célja kettős. Egyrészt a tanuló által harmadik személynek okozott kár megtérítése – ez tekinthető a klasszikus értelemben vett felelősségbiztosításnak –, másrészt a tanulókat a gyakorlati képzés során ért károk (pl. személyi sérülés) fedezetének biztosítása.

E kettőség feloldása akkor lehetséges, ha a gazdálkodó szervezet olyan biztosítónál köti meg a felelősségbiztosítást, amelynek ajánlata magában foglalja a tanulót ért kárt ugyanúgy, mint az általa harmadik személynek okozott kárt.

A tanuló javára megkötött **felelősségbiztosítás** a tanulónak okozott kár megtérülését biztosítja, míg a **balesetbiztosítás** a tanuló balesete esetén nyújt térítést a tanulónak.

A tanuló felelősségbiztosítása névre szóló, azt a gazdálkodó szervezet általános felelősségbiztosításával nem lehet együtt kezelni.

A tanulószerződéssel kapcsolatos jogviták elbírálása a bíróság hatáskörébe tartozik.

2.7 A tanulókat megillető (kötelező, egyéb) juttatások, kedvezmények

2.7.1 A tanulói pénzbeli juttatás

A gyakorlati képzést szervező szervezet **pénzbeli juttatást köteles fizetni** a tanuló részére:

- tanulószerződés alapján, továbbá
- együttműködési megállapodás alapján nappali rendszerű oktatásban és nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban a szorgalmi időszakon kívüli összefüggő szakmai gyakorlat idejére.

Változás 2015. június 12-től, hogy a szakközépiskolai ágazati képzésben együttműködési megállapodással részt vevő tanulók részére is kell tanulói pénzbeli juttatást fizetni a nyári összefüggő szakmai gyakorlatra a nem

szakképzési (9–12.) évfolyamokon is. Korábban csak a szakképzési évfolyamokon kellett tanulói pénzbeli juttatást fizetni.

A tanulószereződés alapján fizetendő tanulói pénzbeli juttatás mértéke, melyet havonta kell fizetni, a mindenkori minimálbér 15%-ának és egy meghatározott szorzószámnak a szorzata. A szorzó a szakképesítésre a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott elméleti és gyakorlati képzési idő aránya alapján kerül megállapításra. Ez alapján összesen hét kategóriába sorolhatók a szakképesítések a 20–80-as aránytól a 80–20-as gyakorlat–elmélet arányáig terjedően.

Pénzbeli juttatás tanulószereződés jogviszony esetén							
Gyakorlati képzési idő aránya	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%
Pénzbeli juttatás havi mértéke a hónap első napján érvényes kötelező legkisebb havi munkabér %-ában	10,5%	12%	13,5%	15%	16,5%	18%	19,5%

A pénzbeli juttatást **félévente kell emelni az előző félévi juttatáshoz képest** a tanulószereződésben meghatározott szempontok alapján, amely során a tanuló tanulmányi előmenetelét, a gyakorlati képzés során nyújtott teljesítményét és szorgalmát is figyelembe kell venni.

A törvényi szabályozás szerint, ha a tanuló **elégtelen tanulmányi eredménye miatt évismértlésre köteles**, pénzbeli juttatásának havi mértéke a megismételt szakképzési évfolyam első félévében az előző félévre megállapított pénzbeli juttatás fele.

A megismételt évfolyam második félévében a kötelezettségeinek eredményesen eleget tett tanuló részére fizetendő juttatást a tanulószereződésben meghatározott szempontok figyelembevételével kell megállapítani. A további félévekben – az újabb tanévismértlés esetét kivéve – a pénzbeli juttatás mértékének megállapításakor a viszonyítási alap az Szt.-ben minimálisan előírt összeg, amelyet a tanulószereződésben meghatározott szempontok alapján kell emelni, a tanuló tanulmányi előmenetelének, a gyakorlati képzés során nyújtott teljesítményének és szorgalmának figyelembevételével.

A rendelkezések arra az esetre is megoldást kínálnak, ha a tanuló **a befejező szakképzési évfolyamon megbukik**. Ez esetben a tanítási év utolsó tanítási napját követő naptól ebben az esetben a tanuló juttatásra már nem jogosult. Ha a tanuló elégtelen tanulmányi eredménye miatt évismétlésre köteles, a következő tanév első tanítási napjától a pénzbeli juttatásának havi mértéke a megismételt szakképzési évfolyam első félévében az előző félévre megállapított pénzbeli juttatás fele. A tanulói juttatással kapcsolatban a tanulószerződés kötelező tartalmi elemeinél felsoroltak mellett a pénzbeli juttatás kifizetésével, a pénzbeli juttatásból történő terhek levonására vonatkozó tájékoztatást és a juttatással kapcsolatos valamennyi lényeges körülményt rögzíteni kell a tanulószerződésben. A tanulószerződéses tanuló pénzbeli juttatását a tanuló részére **csak banki átutalással vagy a fizetési számlára történő befizetéssel** lehet teljesíteni. (Az együttműködési megállapodás esetén ez nem kötelező, de ebben az esetben is történhet a kifizetés banki átutalással vagy számlára történő befizetéssel.) Amennyiben a tanuló nem rendelkezik saját fizetési számlával, a banki átutalás, befizetés teljesíthető a tanulói pénzbeli juttatásnak a tanuló szülőjének, gyámjának a bankszámlájára történő átutalással, befizetéssel is.

A tanulót a tanulói pénzbeli juttatás a tanulószerződés alapján **a tanulószerződés hatálybalépésének napjától, teljes hónapra** illeti meg. A tanulói pénzbeli juttatás összegét a tanuló igazolatlan mulasztásával arányosan csökkenteni kell. Ha a tanulószerződés a tanév megkezdése után, hónap közben jön létre vagy szűnik meg, a tanulót a tanulói pénzbeli juttatás időarányos része illeti meg.

A tanulót a tanulói pénzbeli juttatás a tanulószerződés alapján a tanév szorgalmi időszakot követő időtartamára, **július és augusztus hónapra is** megilleti. A befejező szakképzési évfolyamon a tanulót a tanulói pénzbeli juttatás a tanulmányok befejezését követő első komplex szakmai vizsga utolsó napjáig illeti meg.

A tanuló részére a munka törvénykönyvéről szóló törvény alapján megillető **betegszabadság időtartamára** tanulói pénzbeli juttatásának hetven százaléka illeti meg.

A tanulói pénzbeli juttatást utólag, a tárgyhót követő hónap 10. napjáig kell kifizetni a tanuló részére.

A tanuló pénzbeli juttatását terhelő járulékok a 2015. évben:

Tanulót terhelő járulékok:	Munkáltatót terhelő járulékok:
Egészségbiztosítási járulék (4% + 3%)	Szociális hozzájárulási adó (27%)
Nyugdíjjárulék (10%)	

A járulékalapot képező jövedelem a tanuló szerződés alapján ténylegesen kifizetett díj.

2.7.2 Tanuló pénzbeli juttatása a felnőttoktatásban

Tekintettel arra, hogy – ellentétben a korábbi szabályozással – 2015. június 12-től a felnőttoktatás keretében folyó szakképzésben valamennyi munkarendben köthető tanuló szerződés, tanulói pénzbeli juttatást is kell fizetni. A tanulók számára tanuló szerződés alapján kifizetett pénzbeli juttatás az oktatás munkarendje szerint differenciált. Havi mértéke az ugyanazon szakképzés megszervezésére irányuló, nappali rendszerű iskolai oktatás szerinti képzésben tanuló szerződés alapján kifizetett tanulói pénzbeli juttatás havi mértékének meghatározott százaléka.

Oktatás munkarendje	Meghatározott %
Nappali	100%
Esti	60%
Levelező	20%

2.7.3 A tanulót megillető szünet és felkészülési idő

Pihenőidő

Az iskolai rendszerű szakképzésben a gyakorlati képzés a szorgalmi időszakban teljesítendő gyakorlati képzésből és a szorgalmi időszakon kívüli összefüggő szakmai gyakorlati képzésből áll. Ez alapján a gyakorlati képzés – az összefüggő szakmai gyakorlat kivételével – csak a tanév szorgalmi időszakában szervezhető meg.

Alapesetben az őszi, a téli és a tavaszi szünet ideje alatt gyakorlati képzés nem szervezhető. A gyakorlati képzést folytató szervezet a heti pihenőnapokon és a munkaszüneti napokon, valamint az őszi, a téli és a tavaszi szünet időtartama alatt a tanulót gyakorlati képzésre csak a rendeltetése folytán e napon is működő gyakorlati képzési helyen és a szakképző iskola hozzájárulásával veheti igénybe. Az igénybe vett idő helyett – lehetőleg a következő gyakorlati képzési napon – ugyanolyan mértékben kell szabadidőt biztosítani.

A gyakorlati képzésben részt vevő tanulót tanévenként azokban a tanévekben, amelyekben **a tizenkilencedik életévét még nem tölti be, legalább harmincöt nap,** ezt követően legalább harminc nap pihenőnap illeti meg.

Az őszi, téli, és tavaszi szünetek valamennyi tanulót megilleti, ezért a pihenőnapok számából nem kell levonni.

A pihenőnap és az egyéni felkészülési idő **munkanapokban számítandó** és a tanév (szeptember 1-jétől augusztus 31-ig terjedő időszak) alapul vételével történik. Kiadásánál a heti rendes pihenőnapokat és a munkaszüneti napokat figyelmen kívül kell hagyni.

Egyéni felkészülési idő

A befejező szakképzési évfolyamokon az utolsó tanítási nap és a szakmai vizsga között nem kötelező a tanulónak gyakorlati képzésen részt venni, hiszen az utolsó tanítási nappal a tanuló „teljesítette” az adott évfolyam követelményeit. Ha ezt követően is kötelezően folya a gyakorlati képzés, annak teljesítése, mulasztása már nem lenne beszámítható az adott tanévbe. Azonban ezen idő alatt is lehetősége van a tanulónak arra, hogy a szakmai vizsga előtt a **vizsgára való felkészülés céljából gyakorlati képzésen** vegyen részt. Ebben az esetben a gyakorlati képzés feltételeiről egyénileg kell a gyakorlati képzést folytató szervezettel megállapodni.

Ha az utolsó tanítási nap és a szakmai vizsga között gyakorlati képzésre sor kerül az előbbieknél megfelelően, a tanulót ebben az esetben is, **egy alkalommal legalább tíz nap** egyéni felkészülési idő illeti meg, hogy az a korábbi

szabályokban is szerepel. A felkészülési idő kiadásánál egyértelműen megfogalmazásra került, hogy azt **közvetlenül a szakmai vizsga előtt** kell kiadni, mégpedig a külön megállapodás alapján folyó gyakorlati képzés idejének terhére. A felkészülési időt nem lehet több alkalommal, részletekben kiadni, azt **összefüggően kell biztosítani**, hogy a tanuló a szakmai vizsgára megfelelő időtartamban felkészülhessen. A tíz nap felkészülési idő a pihenőidőbe nem számít bele. **A tanulókat megillető egyéb juttatások**

A tanulókat megillető egyéb juttatások körében meghatározásra kerültek azok a természetbeni előnyök, amelyek a tanuló gyakorlati foglalkoztatását eleve lehetővé teszik, vagy azt megkönnyítik. Ezek a juttatások munkarendtől, képzési típustól és szerződésfajtatól függetlenül **minden iskolarendszerű képzésben részt vevő tanulóknak járnak**.

A tanulót a gyakorlati képzésével összefüggésben **kedvezményes étkeztetés**, útiköltség-térítés, munkaruha, egyéni védőfelszerelés (védőruha), tisztálkodási eszköz és kötelező juttatások illetik meg.

A tanuló részére a gyakorlati képzési napokon egyszeri kedvezményes étkeztést vagy étkezési költségeihez természetbeni hozzájárulást kell biztosítani. Mértéke jogszabályban nem rendezett. Ajánlott 250–300 Ft/nap összegű juttatás adása.

Az étkezéstről meleg – kivételesen indokolt esetben hideg – élelem biztosításával a gyakorlati képzést szervező a helyileg szokásos módon köteles gondoskodni.

A tanulót a gyakorlati képzés ideje alatt ugyanolyan **tisztálkodási eszköz** (szappan, kéztisztító krém), továbbá ugyanolyan **munkaruha, egyéni védőeszköz, védőital** illeti meg, mint a vele azonos munkahelyen, illetőleg munkafeltételek között foglalkoztatott munkavállalót. A munkaruha kihordási ideje két év. A gyakorlati képzést szervező azonban a gyakorlati képzésben eltöltött napok arányát, a tanuló életkori sajátosságait, továbbá a munkával járó szennyeződés mértékét figyelembe véve a tanuló szerződésben, ennél rövidebb kihordási időt is meghatározhat. A kihordási idő letelte után a munkaruha a tanuló tulajdonába kerül. Ha a tanulói jogviszony a kihordási idő letelte előtt szűnik meg, a tanuló a jó állapotban lévő munkaruhát visszaadhatja, vagy ha megtartja, köteles a munkaruha értékének arányos részét megtéríteni. A gyakorlati képzést

szervező ettől eltekinthet, ha a tanulói jogviszony a szakmai tanulmányok befejezése miatt szűnik meg, és a tanuló a munkaruhát legalább egy évig használta.

Azon tanulók esetében, akiknek a gyakorlati képzése kórházban, egészségügyi intézmény keretében zajlik, és a tanulók biológiai veszélynek vannak kitéve, a gyakorlati oktatást szervező intézménynek egyéni védőfelszerelést (védőruhát) kell biztosítania a tanulók számára. Az egyéni védőfelszerelésre nem vonatkoznak a munkaruhára meghatározott szabályok. Az egészségügyi, munkavédelemi rendelkezések alapján az egyéni védőfelszerelést a tanuló még tisztítás céljából sem viheti haza és a kihordási idő leteltével sem kerülhet a tulajdonába.

Útiköltség-térítés jár a tanulónak a lakóhelyéről a tanulmányok alatti vizsgára, a szakmai vizsgára, illetőleg a beszámolóra és vissza történő utazásához, ha azok megszervezésére nem a szakképző iskola székhelyén, vagy nem a tanuló állandó gyakorlati képzési helyén kerül sor. Az útiköltség-térítést – eltérő megállapodás hiányában – a gyakorlati képzést szervező fizeti. A gazdálkodó szervezet megtérítheti a tanulónak a lakóhelyéről a gazdálkodó szervezet gyakorlati képzési helyére és onnan vissza történő utazás költségeit is, ha az a helyi tömegközlekedési eszközökkel nem érhető el. Amennyiben a gyakorlati képzése nem az állandó gyakorlati képzési helyen, hanem azon kívül valósul meg, a tanulót utazási költség-térítés vagy a gyakorlati képzést szervező által használatos eszközökön történő térítésmentes utaztatás illeti meg.

2.8 A tanulóra vonatkozó munkajogi szabályok

A tanulót a tanulószerződés alapján a betegsége idejére a munka törvénykönyvéről szóló törvény alapján **tíz nap betegszabadság** illeti meg. A tanuló a betegszabadságot meghaladó betegsége idejére a társadalombiztosítási jogszabályok szerint táppénzre jogosult.

A témáról további, részletesebb információ a 7.7.2 pontban olvasható.

3. Gyakorlati képzés tanulószereződéssel

3.1 Tanulószereződés

Szakképzési évfolyamon a tanuló gyakorlati képzése szervezetnél a tanuló és a szervezet között gyakorlati képzés céljából megkötött írásbeli tanulószereződés alapján folyik. A tanulószereződést a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő, illetőleg a gyám és a tanuló gyakorlati képzését vállaló szervezet köti egymással, amelyet a területi kamara tart nyilván.

Tanulószereződés **csak a képzés szakmai vizsgáig tartó, hátralévő teljes időtartamára** köthető.

3.2 A tanulószereződés-kötésére jogosultak köre és a megkötésére vonatkozó rendelkezések

3.2.1 A tanulószereződés-kötésére jogosult tanuló

A tanulószereződés megkötésének szabályozása során meghatározásra került, hogy a tanulók mikor és milyen feltételek esetén köthetnek tanulószereződést. 2015. június 12-től a felnőttoktatás keretében folyó szakképzésben is köthető tanulószereződés.

Tanulószereződés a tanulóval az adott képzés első szakképzési évfolyamának kezdetétől kezdődő hatállyal, az első és a második, állam által elismert szakképesítésre történő felkészítés céljából folyó, költségvetési támogatásban részesíthető képzésre köthető. Kivételt képeznek:

1. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, akik számára az iskolai rendszerű szakképzésben a képzés **minden esetben** ingyenes, és tanulószereződés is köthető.
2. A sajátos nevelési igényű tanulók – az enyhe értelmi fogyatékos és az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók kivételével –, akik számára az iskolai rendszerű szakképzésben a képzés **minden esetben** ingyenes, és tanulószereződés is köthető.

3. A sajátos nevelési igényű tanulók közé tartozó enyhe értelmi fogyatékos és az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók, akik számára az iskolai rendszerű szakképzésben **a második szakképesítés megszerzéséig ingyenes** a képzés, és a második szakképesítésig tanulószerződés is köthető.

A törvény rendelkezései szerint csak az iskolai rendszerű szakképzésben részt vevő tanulóval köthető tanulószerződés, aki olyan köznevelési intézményben tanul, amelynek székhelye Magyarországon található. Más országok intézményeiben tanuló, de Magyarországon gyakorlati képzésen részt vevők a magyar jogszabályok szerinti tanulószerződést nem köthetnek.

Csak tanulói jogviszonyban álló tanuló köthet tanulószerződést, ezért egyértelmű, hogy az iskolarendszeren kívüli szakképzésben, pl. felnőttképzésben részt vevő felnőttel tanulószerződés nem köthető.

További feltétel a szakiskolások esetében, hogy a tanuló szintvizsgát tegyen, e nélkül csak KTM-ben köthető tanulószerződés. Ez alól még kivételt képeznek a régi képzési rendszerben induló és ebben is végző tanulók. Ezeknél a tanulóknál a szintvizsga hiánya semmilyen kötöttséget nem jelent, tanulószerződéses jogviszony keretében bármilyen gyakorlati képzőhelyen folytathatják képzésüket. Elsődleges feltétele a tanulószerződés megkötésének a szakképesítésre előírt egészségügyi feltételek, pályaalkalmassági követelményeknek való megfelelés, amelyet a szakképesítésre kiadott szakmai és vizsgakövetelmény ír(hat) elő.

A tanulószerződéssel kapcsolatos mindennemű megállapodás, akár annak **megkötése, módosítása vagy felbontása írásban** történik. A tanulói juttatás vagy bármilyen a tanulószerződésben egyébként rögzítendő, vagy rögzített feltétel megváltoztatása csak írásban érvényes.

A tanuló **egyszerre csak egy tanulószerződést** köthet. Abban az esetben, ha egy tanuló korábban tanulószerződést kötött, de az felmondásra került, új tanulószerződést csak akkor köthet, ha ténylegesen megszűnt a korábbi tanulószerződéses jogviszonya.

3.2.2 A tanulószerveződés kötésére jogosult szervezet

A tanulószerveződés a tanuló és a tanulószerveződés kötésére jogosult szervezet között jön létre. Tanulószerveződést **gazdálkodó szervezet, cég, vállalkozás, üzem** stb. köthet (ahogyan eddig is), továbbá **egyéb olyan szerv, szervezet, amely bizonyos ágazatokban** képez tanulókat (egészségügyi, művészeti, közművelődési, oktatási és szociális), illetve ezen belül meghatározott szervezeti formában működik (költségvetési szerv, alapítvány, egyesület, egyházi jogi személy). A korábbi szabályozás szerint tanulószerveződés kötésére nem volt lehetőségük, mivel nem minősültek szakképzési hozzájárulásra kötelezettek. Ők az Szht. új rendelkezési értelmében 2016. január 1-jétől bekerülnek a szakképzési hozzájárulásra kötelezettek körébe és így a gyakorlati képzési normatíva összegét **közvetlenül**, bevallás kertében igényelhetik vissza a Nemzeti Adó- és Vámhivattaltól. (2015. december 31-ével hatályát veszti ugyanis az Szht. azon rendelkezése, amely kimondta, hogy az alaprész pénzeszközeiből támogatás nyújtható az Szt.-ben meghatározott tanulószerveződés kötésére jogosult egyéb szerv, szervezet részére, az általa kötött tanulószerveződés alapján, az általa folytatott gyakorlati képzésre.)

További feltétele a tanulószerveződés megkötésének, hogy az említett szervezetek mindegyike szerepeljen **a gyakorlati képzés folytatására jogosult szervezetek nyilvántartásában**, amelyet a gazdasági kamara vezet. A nyilvántartásba való felvételnek meg kell előznie a tanulószerveződés megkötését, leghamarabb egy időben kerülhet sor a nyilvántartásba vételi kérelem kiadására és a tanulószerveződés megkötésére.

A tanulószerveződés kötését tervező szervezet az Szt. valamennyi vonatkozó előírásának, ezen kívül a szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételeiről szóló jogszabályban előírtaknak kell, hogy megfeleljen. A nyilvántartásba vételre csak akkor kerülhet sor, ha a szervezet vállalja, hogy alkalmazza az adott szakképesítésre kiadott szakképzési kerettantervet a gyakorlati képzés megvalósítása során.

3.2.3 A tanulószerződés megkötése

A tanulószerződés megkötésében a gazdasági kamaráé a legfontosabb szerep, hiszen az általa vezetett nyilvántartásban szereplő szervezetek fognak szerződni a tanulókkal. A szabályozás fő elve, hogy elsősorban a gazdasági kamara gondoskodik a tanulószerződés létrehozásáról, mindenképpen ő adjon segítséget ahhoz, hogy a tanuló találjon megfelelő gyakorlati képzőhelyet magának. A kamarai garanciavállalás szabálya alapján csak akkor kerülhet sor arra, hogy a tanuló iskolai tanműhelyben legyen gyakorlaton, ha egyáltalán nincs tanulószerződés-kötésére megfelelő szervezet.

A tanulószerződéssel kapcsolatos bármilyen változást (annak megkötését, módosítását, megszűnését, adataiban bekövetkezett változtatást) meghatározott időn belül át kell vezetni a nyilvántartásban.

A gyakorlati képzést végző szervezet a tanulószerződést, a módosított tanulószerződés valamennyi példányát a tanulószerződés **megkötését, módosítását követő öt munkanapon belül ellenjegyzés céljából megküldi** a nyilvántartást vezető szervnek,

A nyilvántartást vezető szerv a tanulószerződést **a megküldéstől számított tíz napon belül ellenjegyzi**, ha a tanulószerződés megfelel az Szt. előírásainak. Az aláírt és ellenjegyzett tanulószerződés egy példányát a nyilvántartást vezető szerv az ellenjegyzéstől számított öt napon belül megküldi a szakképző iskolának.

A tanulószerződés, a tanulószerződés módosítása **az ellenjegyzéssel válik érvényessé**, és a tanulószerződésben, a tanulószerződés módosításában megjelölt naptól hatályos.

3.3 Tanulói mulasztások szabályozása

A gyakorlatorientált szakképzés alapelve, hogy a szakmai gyakorlati képzés a teljes képzés hangsúlyos részét képezi, amelynek teljesítése a tanuló számára kötelező. A szabályozás meghatározza azt az óraszámot – igazolt és igazolatlan hiányzás mértékét együtt és külön-külön –, amelynél a képzés nem minősül

teljesítettnek. A hiányzás megengedett mértékének túllépése a tanulóra nézve következménnyel jár, ezért pontos, egységes rögzítése elengedhetetlen.

A tanuló **részvételét és mulasztását** a gyakorlati képzést folytató szervezet nyilvántartja, és azt a tanuló **foglalkozási naplójába** bejegyzi. A mulasztást igazolni kell a tanulói jogviszonya szerinti szakképző iskola házirendjében meghatározottak szerint. A mulasztás nyilvántartására és a mulasztás igazolására vonatkozó szabályokat a gyakorlati képzést folytató szervezet is alkalmazza.

A törvény rendelkezései szerint különválnak

- a szorgalmi időszakban teljesítendő gyakorlati képzésről, illetve
- a szorgalmi időszakon kívüli összefüggő gyakorlati képzésről való mulasztások szabályozása.

Ha a tanulónak **a szorgalmi időszakban teljesítendő gyakorlati képzésről** való igazolt és igazolatlan mulasztása egy tanévben meghaladja az adott tanévre vonatkozó összes gyakorlati képzési idő (óraszám) húsz százalékát, a tanuló tanulmányait csak az évfolyam megismétlésével folytathatja. Ha a gyakorlati képzés tanulószereződési jogviszony keretében valósul meg, az évfolyam megismétléséhez a gyakorlati képzést folytató szervezet hozzájárulása is szükséges.

Abban az esetben, ha mulasztás a szorgalmi időszakban meghatározott mértéket eléri, de a tanulónak igazolatlan mulasztása nincs, emellett szorgalma, elért teljesítménye alapján a mulasztását a következő tanév megkezdéséig pótolja és az előírt gyakorlati követelményeket teljesíteni tudja, mentesíthető az évfolyam megismétlésének kötelezettsége alól.

Ha a tanuló **szorgalmi időszakon kívüli összefüggő szakmai gyakorlati képzésről** való igazolt és igazolatlan mulasztása meghaladja az összefüggő szakmai gyakorlati képzési idő (óraszám) húsz százalékát, a tanuló az évfolyam követelményeit nem teljesítette (magasabb évfolyamra nem léphet). Az igazolatlan mulasztás nem haladhatja meg az összefüggő szakmai gyakorlati képzési idő (óraszám) öt százalékát. Az igazolatlan mulasztást a tanuló pótolni köteles.

Ha a tanuló igazolt és igazolatlan mulasztása az összefüggő szakmai gyakorlatról

megaladja az összefüggő szakmai gyakorlati képzési idő (óraszám) húsz százalékát, de

- igazolatlan mulasztása nincs, vagy
- az igazolatlan mulasztása nem haladja meg az összefüggő szakmai gyakorlati képzési idő (óraszám) öt százalékát és az igazolatlan mulasztását pótolta,

és a következő tanév megkezdéséig pótolja az előírt gyakorlati követelményeket, a tanuló magasabb évfolyamra léphet, amennyiben a gyakorlati képzés szervezője ezt igazolja.

A gyakorlati képzést folytató **szervezet köteles értesíteni a tanuló tanulói jogviszonya szerinti szakképző iskolát** a tanuló gyakorlati képzésről való első alkalommal történt igazolatlan mulasztásakor. Ha a tanuló gyakorlati képzésen való igazolatlan mulasztása egy tanítási évben eléri a tíz órát, a harminc órát, az ötven órát, a gyakorlati képzést folytató szervezet a mulasztásról minden esetben újabb értesítést küld a szakképző iskolának.

3.4 Harmadik és további szakképesítést tanulók gyakorlati képzése

Tanulószerződés a tanulóval az adott képzés első szakképzési évfolyamának kezdetétől kezdődő hatállyal, az első és – 2015. június 12-től – a második, állam által elismert szakképesítésre történő felkészítés céljából folyó, költségvetési támogatásban részesíthető képzésre köthető.

A tanulószerződés megkötése nem lehetséges azon tanulók esetében, akik már szereztek az iskolai rendszerű szakképzésben kettő, állam által elismert, azaz az Országos Képzési Jegyzékben található szakképesítést.

A törvényi szabályozás azonban **az alábbi kedvezményeket biztosítja a szakmai képzés ingyenességét** érintően:

- Harmadik és a további szakképesítések szempontjából figyelmen kívül kell hagyni azokat az OKJ-ban szereplő, államilag elismert

szakképesítéseket, amelyet **iskolarendszeren kívüli** szakképzésben (felnőttképzés) szereztek.

- Nem számít második vagy harmadik szakképesítésnek a meglévő szakképesítéssel betölthető munkakör magasabb színvonalon való ellátását biztosító képzésben szerezhető szakképesítés (**ráépülés**).
- A **halmozottan hátrányos helyzetű és az SNI** (kivételesen az enyhe értelmi fogyatékos és az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő) tanulók minden esetben ingyen vesznek részt a szakképzésben, gyakorlati képzésük tanulószerveződés keretében folyhat. Ugyanez vonatkozik a készségfejlesztő szakiskola szakképzési évfolyamán tanuló közép súlyos értelmi fogyatékos tanulóira is, akik a fogalom-meghatározás szerint az SNI kategória részét képezik.
- A speciális szakiskolában tanuló **enyhe értelmi fogyatékos és az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanuló** (ugyancsak SNI kategória) a második szakképesítés megszerzéséig jogosult részt venni ingyenesen a szakképzésben, tanulószerveződés a második szakképesítés tanulásakor is köthető.

A kivételektől eltekintve a harmadik szakképesítés esetében az elméleti képzés nem ingyenes, a képzés keretében biztosított gyakorlati képzés sem az. Ez azt jelenti, hogy

- a tanulónak azért fizetnie kell (ha az iskolában folyik a képzés, akkor az iskolának, ha gazdálkodó szervezetnél, akkor a gazdálkodó szervezetnek),
- a gazdálkodó nem számolhatja el és nem igényelheti vissza a kapcsolódó költségeket, mivel az állami támogatásnak minősül,
- mivel nincs a tanuló részére pénzbeli juttatás fizetve, nincsenek járulékok, így nincs TB-jogviszony és szolgálati időbe történő beszámítás sem.

A tanuló térítés ellenében iskolai tanműhelyben vagy gazdálkodó szervezetnél is letöltheti a szakmai gyakorlatot. Gazdálkodó szervezetnél egy tanulószerveződésszerű polgári jogi szerződés keretében, melynek lényege és tartalma hasonló a tanulószerveződéshez azzal az eltéréssel, hogy rendelkezik az

erre a jogviszonyra vonatkozó egyedi feltételekről is, pl. hogy a tanuló a képzésért mennyit és milyen ütemben fizet. Az ilyen típusú szerződéseket a kamarának ellenjegyzésre és nyilvántartásba vétel céljából benyújtani nem kell.

3.5 A tanulószerződés megszűnésének esetei

3.5.1 A tanulószerződés megszűnésének objektív esetei

A tanulószerződés megszűnik

- ha a tanuló a befejező szakképző évfolyamot sikeresen teljesíti, az első, második szakképesítés esetén a második komplex szakmai vizsga utolsó napján,
- a szakképző iskolából való kizárással, vagy a tanulói jogviszonynak a nemzeti köznevelésről szóló törvényben szabályozott esetekben történő megszűnésének napján, amennyiben a tanuló az iskolai tanulmányait harminc napon belül más szakképző iskolában nem folytatja,
- a gyakorlati képzést szervező szervezet jogutód nélküli megszűnésének napján,
- a gyakorlati képzést szervező szervezetnek a gyakorlati képzésben való részvételtől eltiltó határozata jogerőre emelkedésének napján, azonnali végrehajtás elrendelése esetén a határozat közlésének a napján,
- a tanuló halála napján.

3.5.2 A tanulószerződés megszűnésének a szerződő felek akaratától függő esetei

- közös megegyezéssel történő megszüntetés esetén a közös megegyezésben megjelölt napon,
- felmondás esetén a felmondás közlésétől számított tizenötödik napon,
- azonnali hatályú felmondás esetén a felmondás közlésének napján.

Ha a gazdálkodó szervezet jogutód nélkül megszűnik vagy a gyakorlati képzésben való részvételtől eltiltották a nyilvántartást vezető szerv a szakképző iskolával

együttműködve köteles elősegíteni a tanuló további gyakorlati képzését és a tanulószerveződés megkötését.

Ha a tanuló **sikeressé tesz a komplex szakmai vizsgát** tett vagy a tanulói jogviszony az Szt.-ben, illetve a köznevelési törvényben szabályozott eseteiben szűnik meg, **a szakképző iskola haladéktalanul értesíti** a tanulói jogviszony megszűnésének napjáról a tanuló gyakorlati képzését szervező szervezetet és a nyilvántartást vezető szervet.

3.5.3 A tanulószerveződés felmondással való megszüntetése

- Felmondással
 - Bármelyik fél felmondással akkor mondhatja fel a tanulószerveződést, ha más gyakorlati képzést szervezőnél a tanuló tanulószerveződéssel történő foglalkoztatása biztosított.
- Azonnali hatályú felmondással
 - A tanuló a tanulószerveződést a nyilvántartást vezető szervvel történt egyeztetést követően, jogszabálysértésre hivatkozva a jogszabálysértés pontos megjelölésével azonnali hatályú felmondással felmondhatja. Az egyeztetésnek ki kell terjednie a gyakorlati képzést szervező szervezettel kapcsolatban a tanuló által megjelölt jogszabálysértés körülményeinek tisztázására.

A felmondást **írásban kell közölni**. A tanulószerveződés felmondását közölni kell a szakképző iskolával és a nyilvántartást vezető szervvel.

A tanulószerveződést azonnali hatályú felmondással bármelyik fél megszüntetheti, ha a másik fél

- a tanulószerveződésben vállalt lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben megszegi, vagy
- egyébként olyan magatartást tanúsít, amely a tanulószerveződés fenntartását lehetetlenné teszi,

és emiatt lehetetlenné válik, vagy jelentős akadályba ütközik a tanuló komplex

szakmai vizsgára történő felkészülése, vagy a gyakorlati képzés további biztosítása a tanuló részére.

- A gyakorlati képzést szervező szervezet azonnali hatályú felmondással abban az esetben is megszüntetheti a tanulószerződést, ha a szakképző iskola a tanulót elégtelen tanulmányi eredmény miatt a képzési idő alatt másodszor utasította a szakképzési évfolyam megismétlésére.

A gyakorlati képzést szervező szervezet **a tanulószerződést nem mondhatja fel**

- a tanuló betegségének időtartama alatt, legfeljebb azonban a betegszabadság lejártaát követő egy évig,
- üzemi baleset vagy foglalkozási megbetegedés esetén a táppénzre való jogosultság teljes ideje alatt,
- a terhesség ideje alatt, továbbá a szülést követő hatodik hónap végéig.

A gyakorlati képzést szervező szervezet az azonnali hatályú felmondást **indokolni köteles**. Az indokolásból **a felmondás okának világosan** ki kell tűnnie. Vita esetén az azonnali hatályú felmondás indokának valódiságát és okszerűségét a gyakorlati képzést szervező szervezetnek kell bizonyítania.

A felek az azonnali hatályú felmondással szemben a felmondás közlésétől számított tizenöt napon belül bírósághoz fordulhatnak.

A gyakorlati képzést szervező szervezetnek a tanulószerződés megszűnéséről értesíteni kell a nyilvántartást vezető szervet és a szakképző iskolát a tanulószerződés megszűnéséről.

A gyakorlati képzést szervező szervezet a tanulószerződés megszűnésekor a tanuló részére **igazolást köteles kiállítani** a gyakorlati képzésben eltöltött időről és a megszerzett gyakorlati ismeretekről.

Kiskorú tanuló esetén a tanulószerződés megkötéséhez, a tanuló részéről történő felmondásához és módosításához a szülő (gyám) írásbeli hozzájárulását is szükséges.

Amennyiben a tanulószerződés a gazdálkodó szervezet jogutód nélküli megszűnése vagy a gazdálkodó szervezet gyakorlati képzéstől való eltiltása miatt

szűnik meg, a tanuló további gyakorlati képzését és a tanulószerveződés megkötését a gazdasági kamara a szakképző iskolával együttesen köteles elősegíteni.

3.6 Tanulószerveződés szüneteltetése

Előfordulhatnak olyan esetek, amikor **a tanulói jogviszony szüneteltetését** kérheti a tanuló (pl. külföldi tanulmányok, családi okok). Ebben az esetben **a tanulószerveződés is szünetel**, hiszen passzív módon él a tanulószerveződéses jogviszony alapjául szolgáló tanulói jogviszony is. Ezen időszak alatt a tanulószerveződés alapján gyakorlati képzés nem folytatható, a tanulószerveződésből eredő jogok és kötelezettségek nem illetik meg, és nem terhelik a feleket.

A tanuló a gyakorlati képzőhelyen történő megjelenésre nem kötelezhető, de a tanulót sem illetik meg a tanulószerveződésből eredő jogosultságok. A szünetelés ideje **a tanuló szolgálati idejébe sem számít bele, nem történik részére kifizetés, járuléklevonásra sem kerül sor.**

Azon tanulók esetében, akiknek a fent említettek szerint szünetel a tanulószerveződése, nem teljesíthető a hozzájárulásra kötelezett szakképzési hozzájárulás kötelezettsége gyakorlati képzéssel, ezért ezen tanulók tekintetében a tanulószerveződés szüneteltetésének időtartama alatt **nem tarthat igényt a szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítésével összefüggő normatív csökkentő tételre**, illetve a csökkentő tétel, vagy annak egy részének visszaigénylésére.

A tanuló tanulói jogviszony szüneteltetésének kezdetéről és végéről a szakképző iskola értesíti mind a gyakorlati képzést folytatót, mind a nyilvántartást vezető szervet, azaz a területi kamarát.

A szüneteltetés ideje alatt a szakképző iskola tanulója tanulmányait ténylegesen nem folytatja, a biztosítási viszony sem áll fenn.

4. Gyakorlati képzés „egyéb szervezetek” közreműködésével

4.1 A gyakorlati képzésben történő közreműködés lehetőségei

Az Szt. lehetőséget biztosít arra, hogy az ún. egyéb szervezetek is köthessenek tanulószerződést. A jogszabály meghatározza, **mely ágazatokban** lehetséges ez: A tanulószerződés-kötésre jogosult *egyéb szerv, szervezet*: a köznevelési intézmények kivételével az Egészségügy, az Egészségügyi technika, a Szociális, a Pedagógia, a Képző- és iparművészet, a Hang-, film és színháztechnika ágazatba tartozó, valamint a honvédelemért felelős miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések megszerzésére irányuló gyakorlati képzést szervező, és a költségvetési szervként működő intézmény.

A törvény az együttműködési megállapodás megkötésének a feltételeit is szabályozza, mely szerint **a tanuló gyakorlati képzése költségvetési szervnél is** megvalósulhat.

Tehát a költségvetési szervek esetében lehetőség van arra, hogy a gyakorlati képzés tanulószerződés vagy együttműködési megállapodás keretében kerüljön lebonyolításra.

A törvényi rendelkezések értelmében **a költségvetési szerv** olyan jogi személy, amelyet jogszabályban, vagy alapító okiratban meghatározott közfeladatot lát el. A költségvetési szervek és az önkormányzatok szerepelnek a Magyar Államkincstár törzskönyvi nyilvántartásában. Fontos megjegyezni, hogy az önkormányzat csak egy olyan jogi személy, amely törzskönyvi alany, de ő maga nem költségvetési szerv.

Az önkormányzatok tehát nem lehetnek a tanulószerződés vagy együttműködési megállapodás szerződő felei, csak az általuk fenntartott intézmények köthetnek szerződést. Ezeknek a szervezeteknek az alapító okiratában benne van, hogy a besorolásuk költségvetési szerv. Ilyenek lehetnek az óvodák, bölcsődék, szociális otthonok, művelődési házak, melyeknek fenntartója a helyi önkormányzat.

4.2 Tanulószerződés kötésére jogosult egyéb szervek támogatása a szakképzéssel összefüggő feladataik ellátásához

A tanulószerződés-kötésre jogosult egyéb szervezetek szakképzéssel összefüggő feladataik finanszírozására vonatkozó rendelkezéseit az Szht. szabályozza.

Az Szht. új rendelkezési értelmében bevonja a szakképzési hozzájárulásra kötelezettek körébe a tanulószerződés kötésére jogosult egyéb szervezeteket is oly módon, hogy amennyiben a szervezet a szakképzési hozzájárulás megfizetését választja, a gyakorlati képzési normatíva összegét **közvetlenül, bevallás keretében** visszaigényelheti a Nemzeti Adóhivataltól. Ebben az esetben az egyéb szervezet az állami adóhatóságnak az erre a célra rendszeresített nyomtatványon bejelenti, hogy a szakképzési hozzájárulást tanulószerződés alapján folytatott gyakorlati képzés szervezésével teljesíti, a választás bejelentését követő hónap első napjától. Ily módon az igénylésen alapuló támogatás kiváltásra kerül, a támogatás egyszerűsödik.

A tanulószerződés-kötésre jogosult egyéb szerv, szervezet részére az általa kötött tanulószerződés alapján, az általa folytatott gyakorlati képzésre a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprészből támogatás 2016. január 1-jétől nem nyújtható.

5. Felnőttoktatás

5.1 Képzésszervezési formái

Az iskolai rendszerű szakképzés felnőttoktatás keretében is folyhat. A felnőttoktatás keretében folyó szakképzés a részt vevő tanuló sajátos elfoglaltságához, egyedi életkörülményeihez, meglévő ismereteihez és életkorához igazodó képzési forma.

Képzésszervezési formái:

- nappali,
- esti,
- levelező oktatás munkarendje és az
- oktatás egyéb sajátos munkarendje szerinti.

5.2 Gyakorlati képzés lehetőségei

A felnőttoktatás keretében folyó szakképzésben 2015. június 12-től **tanulószerződés köthető** valamennyi munkarendben.

Az esti, a levelező oktatás munkarendje és az oktatás egyéb sajátos munkarendje szerinti felnőttoktatás keretében folyó teljes gyakorlati képzésre együttműködési megállapodás is köthető.

5.3 Életkori határok

A tanuló attól az évtől kezdődően, amelyben szakképző iskola esetén a **25. életévét betölti, kizárólag felnőttoktatásban kezdhet új tanévet.**

A köznevelési törvény módosítása 2015. június 12-től a 21. életévről 25 éves korig hosszabbította meg a nappali rendszerű iskolai oktatásban történő részvétel lehetőségét.

A tanuló azonban attól az évtől kezdődően, amelyben iskolai rendszerű szakképzésben az első szakképesítését megszerezte, új tanévet a második szakképesítés megszerzésére irányuló képzésben kizárólag felnőttoktatásban kezdhet.

A nappali oktatás munkarendje szerinti felnőttoktatás pedig csak azok számára szervezhető meg, akik még nem rendelkeznek szakképesítéssel.

6. Gyakorlati képzés együttműködési megállapodással

6.1 Az együttműködési megállapodás megkötésének feltételei

Együttműködési megállapodás csak **az alábbi feltételek legalább egyikének** a teljesülése esetében köthető:

- ha a gyakorlati képzésre előírt képzési idő kevesebb, mint a teljes képzési idő negyven százaléka,
- ha összefüggő szakmai gyakorlat megvalósítására kötik abban az esetben, ha a gyakorlati képzés szervezője a szakképző iskola,
- ha a tanulók kiegészítő gyakorlati képzésre kötik a gyakorlati képzésre előírt képzési idő legfeljebb negyven százalékában,
- ha a tanulók gyakorlati képzésére költségvetési szervnél kerül sor, vagy
- a tanuló gyakorlati képzésére tanulószerveződés nem köthető.

(Bizonyos szakképesítések körében – az ún. egyéb szervek, szervezetek mellett – a költségvetési szervekre is kiterjesztésre került a tanulószerveződés-kötés lehetősége. Ettől függetlenül számukra megmaradt az a lehetőség is, hogy a képzés jellegétől függetlenül akár a gyakorlati képzés egészére is köthetnek együttműködési megállapodást a szakképző intézményekkel.)

6.2 Gyakorlati képzés szervezése és a feltételek vizsgálata

Együttműködési megállapodás alapján folyó gyakorlati képzés esetében a **gyakorlati képzés szervezője a szakképző iskola**. A gyakorlati képzésért és a szakmai vizsgára történő felkészítésért a szakképző iskola a felelős.

Az együttműködési megállapodást megkötő szakképző iskola feladata vizsgálni az együttműködő feleknél a feltételek meglétét. A szakképző iskola az együttműködési megállapodás megkötését megelőzően és azt követően is folyamatosan ellenőrzi a gyakorlati képzés személyi és tárgyi feltételei meglétét, illetve gondoskodik arról, hogy a tanuló gyakorlati képzése a szakképzési kerettantervnek megfelelően folyjon.

A **szakképző iskola** a gyakorlati képzés megkezdését megelőzően **igazolást állít ki** a gyakorlati képzés személyi és tárgyi feltételeinek meglétéről a gyakorlati képzést folytató szervezet részére.

Az együttműködési megállapodást írásba kell foglalni, megkötése, módosítása a területi kamara ellenjegyzésével válik érvényessé.

Attól a tanévtől, amelyben a kiegészítő gyakorlati képzés aránya – a művészeti szakképesítések kivételével – meghaladja az arra a tanévre a szakképzési kerettantervben előírt gyakorlati képzési idő negyven százalékát, együttműködési megállapodás nem köthető, kivétel abban az esetben, ha a tanuló gyakorlati képzésére tanulószerződés nem köthető.

6.3 Tanuló pénzbeli juttatása együttműködési megállapodás alapján

A **gyakorlati képzésen** együttműködési megállapodás alapján részt vevő tanuló részére **csak az összefüggő szakmai gyakorlat időtartamára** jár juttatás, melynek havi összege nem lehet kevesebb a hónap első napján érvényes minimálbér tizenöt százalékának 1,3 szorosánál.

A pénzbeli juttatás

- a nappali rendszerű oktatásban és
- a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban

részt vevő tanuló részére jár.

Az összefüggő szakmai gyakorlat a juttatás szempontjából ugyanúgy viselkedik, mint a tanulószerződés alapján folyó gyakorlati képzés, összege is azonos egy hónapra vetítve.

A tanulószerződés éves időciklusokat fog át, az összefüggő szakmai gyakorlat pedig hetekben kerül meghatározásra a nyári időszakban, ezért az együttműködési megállapodás alapján fizetendő tanulói pénzbeli juttatás a megkezdett hetek után jár. Ennek összege hetekre bontva, arányosan azonos a tanulószerződés alapján kifizetett havi juttatással.

Az együttműködési megállapodás alapján fizetendő pénzbeli juttatás összegét a

mulasztott napok arányában csökkenteni kell, ha a tanuló a gyakorlatról igazolatlanul távol marad.

A gyakorlati képzésen együttműködési megállapodás alapján részt vevő tanuló részére kifizetett tanulói pénzbeli juttatásra vonatkozóan nem kell alkalmazni a banki átutalással vagy fizetési számlára történő befizetéssel történő teljesítést.

7. Információk gazdálkodó szervezetek részére

7.1 Nyilvántartásba történő felvételi eljárás és tanulószerződés megkötésének elősegítése

A gyakorlati képzést folytatni szándékozó gazdálkodó szervezetek nyilvántartásba vételi eljárása kérelem benyújtásával indul, melyet

- a gyakorlati képzést szervező szervezet székhelye vagy
- a gyakorlati képzési célt szolgáló telephelye

szerinti illetékes területi kamarának kell benyújtani.

A területi kamara a nyilvántartásba vétel iránti kérelemnek helyt ad, ha a kérelmező

- rendelkezik a gyakorlati képzés folytatására jogszabályban meghatározott személyi és tárgyi feltételekkel és
- vállalja, hogy kötelezően alkalmazza az adott szakképesítésre kiadott szakképzési kerettantervet.

A nyilvántartásba vétel miatt induló ellenőrzés célja annak a megállapítása, hogy

- a kérelmező megfelel-e jogszabályokban előírt feltételeknek,
- alkalmas-e tanuló gyakorlati képzésének ellátására, a tanuló szakmai vizsga gyakorlati részére történő felkészítésére,
- tudja-e biztosítani a képzéshez szükséges személyi és tárgyi feltételeket az adott szakmában.

A kérelem beérkezése után a nyilvántartást vezető szerv (területi kamara) a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályai szerint egy ún. **bevezető ellenőrzés keretében** győződik meg feltételek meglétéről.

A gyakorlati képzést folytató szervezetnél folyó gyakorlati képzésben **gyakorlati oktatóként** olyan személy vehet részt, aki

- megfelelő szakirányú szakképesítéssel és legalább öt éves szakmai gyakorlattal rendelkezik, vagy a szakképesítés szakirányának megfelelő

felsőfokú végzettséggel és legalább kétéves szakirányú gyakorlattal rendelkezik,

- azon szakképesítések tekintetében, amelyekben a szakképesítésért felelős miniszter kiadta a mestervizsga követelményeit, mestervizsgával rendelkezik (2015. szeptember 1-jétől), és
- büntetlen előéletű, és
- nem áll a gyakorlati képzési tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt.

A mestervizsga letételének követelménye alól mentesül az a gyakorlati oktató, aki

- az oktatót, állam által elismert
 - szakképesítés szakirányának megfelelő felsőfokú végzettséggel és legalább kétéves szakirányú szakmai gyakorlattal, vagy
 - szakképesítéssel és felsőfokú végzettséggel, valamint legalább öt év szakirányú szakmai gyakorlattal

rendelkezik, vagy

- a Vendéglátóipar ágazatba tartozó szakképesítést olyan gyakorlati képzőhelyen oktatja, amely – a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter által rendeletben meghatározott – vendéglátóipari egységben folytat gyakorlati képzést, vagy
- a hatvanadik életévét betöltötte.

Teljesítettnek kell tekinteni az Szt.-ben meghatározott mestervizsga végzettség követelményt, amennyiben a gyakorlati oktató

- az új mestervizsga követelmény rendeletben történő megjelenésének tárgyévét követő év szeptemberének első napjáig megkezdte a gazdasági kamara által szervezett mesterképzést, és
- a törvényben foglalt egyéb követelményeknek megfelel.

Az átmeneti szabályozás értelmében elegendő 2016. szeptember 1-jéig megkezdni a mesterképzést a gyakorlati oktatónak, amennyiben ezt 2015.

augusztus 31-ig a kamara felé írásban leadott nyilatkozatában vállalja és természetesen a törvényben foglalt egyéb követelményeknek megfelel.

Továbbiakban mentesül a szakmai vizsgarészek teljesítése alól az a mesterjelölt, aki 2015. szeptember 1. előtt olyan szakmai szervezettől kapott adományozott mestercímet, amely szervezet mestercím-adományozási eljárásának szakmai kvalifikációját az MKIK elfogadja. Ez irányú kérelmet – az adományozási eljárás feltételeinek és szakmai tartalmának ismertetésével – az érintett szakmai szervezetnek kell benyújtani az MKIK Oktatási és Képzési Igazgatósága részére. Elfogadás esetén a szakmai szervezet és az általa adományozott mestercím nyilvántartásba vételre kerül. Ez esetben a jelöltnek csak pedagógiai és vállalkozási ismeretek vizsgarészt kell teljesíteni.

Az ellenőrzésben részt vevő szakértők (kamarai és iskola) helyszíni bejárás során ellenőrzik a törvényi feltételeket. A gyakorlati októnak büntetlen előéletéről nyilatkoznia kell.

A tárgyi eszközök (gépek, berendezések, szerszámok) vizsgálata az adott szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményében meghatározott eszköz- és felszerelési jegyzék szerint történik.

Amennyiben a gazdálkodó szervezet **a gyakorlati képzés feltételeinek megfelel, arról kamarai határozatot kap.**

7.2 A tanulószerződés megkötése

A kamarai garanciavállalás rendszerének bevezetése a tanulószerződések megkötésének időpontjában jelentős változást eredményezett. A korábbi gyakorlat szerint a tanulószerződést lehetőleg minden év augusztus 15-éig, de legkésőbb a tanév megkezdése előtt meg kellett kötni. Ez az időpont a 2015. évtől már lényegesen korábbi időpontra esik. Az elsődleges tanulószerződés-kötési időszak május hónap.

A február első tanítási napja és április utolsó tanítási napja között **sikeresen színtvizsgázott**, kilencedik évfolyamos szakiskolai tanulókkal már az elsődleges tanulószerződés-kötési időszakban megköthető a tanulószerződés. **A színtvizsgát nem teljesítő** tanulók csak a javító-, pótló színtvizsga megszervezése után lesz

lehetőségük a tanulósz szerződés-kötésre, de csak abban az esetben, ha szintvizsgát eredményesen teljesítik.

Amennyiben van a gyakorlati képzés folytatására **megfelelőnek nyilvánított külső képzőhely**, akkor a tanulók gyakorlati képzése a szakiskola kilencedik évfolyamának összefüggő gyakorlatától kezdődően, **kizárólag tanulósz szerződés keretében** szervezhető meg.

A tanuló csak akkor vehet részt iskolai tanműhelyben a gyakorlati képzésen, ha a gazdasági kamara nem tudja a gazdálkodó szervezeteknél tanulósz szerződéses jogviszony keretében elhelyezni. A kamara igazolást állít ki, ha részéről nem biztosított a megfelelő képzőhely egy adott tanuló számára.

A tanulósz szerződést a nyilvántartást vezető szerv (területi kamara) tartja nyilván. A tanulósz szerződést, illetve a módosított szerződés valamennyi példányát a gyakorlati képzést szervező szervezet a tanulósz szerződés megkötését, módosítását követő öt munkanapon belül megküldi a nyilvántartást vezető szervnek, azaz a területi kamarának.

A tanulósz szerződés, a tanulósz szerződés módosítása az ellenjegyzéssel válik érvényessé, és a tanulósz szerződésben, a tanulósz szerződés módosításában megjelölt naptól hatályos. A tanulósz szerződés megkötésének tényét a lehető leghamarabb be kell jelentenie az iskolának.

A gazdálkodó szervezeteknek lehetősége van a tanulósz szerződés tervezetét az **www.isziir.hu** oldalon kitölteni, módosítani és beküldeni a területi kamarához.

A területi kamara a beküldött tervezeteket átnézi, szükség esetén módosítja és visszaküldi a vállalkozásnak jóváhagyásra. A vállalkozás által jóváhagyott és visszaküldött szerződések a területi kamara véglegesen jóváhagyja, így az a vállalkozás által kinyomtathatóvá válik és aláírásra kerülhet. Az oldal használatával lényegesen csökkenthető a tanulósz szerződések megkötéséhez szükséges ügyintézési idő.

Az oldal lehetőséget ad még a gazdálkodóknak arra, hogy nyomon követhessék és megtekinthessék a rendszerben már rögzített tanulósz szerződéseiket.

A gyakorlati képzést szervező szervezet a tanulósz szerződés megszűnését öt munkanapon belül bejelenti a nyilvántartást vezető szervnek és a tanuló jogviszonya szerinti szakképző iskolának.

7.3 A tanulószerződés módosítása, javítása

A tanulószerződést a tanuló (kiskorú tanuló esetében a szülő, illetőleg a gyám hozzájárulásával) és a szervezet csak közös megegyezéssel vagy egyezséggel, írásban módosíthatja.

A tanulószerződés módosítását a gyakorlati képzést ellátó szervezet köteles a területi kamarának beküldeni, majd a kamarai ellenjegyzést követően a módosított tanulószerződést a területi kamara küldi meg a szakmai elméleti képzést ellátó szakképző iskolának és a tanulóknak. A **www.isziir.hu** oldalon a kötéshez hasonlóan a módosításhoz szükséges dokumentum is kitölthető és előzetes ellenőrzésre a területi kamarának beküldhető.

Módosítás:

Ha a szerződéses feltételekben a felek

- jogait vagy
- kötelezettségeit

érintő lényeges változás történik.

Példák: képzés várható befejezése, képzőhelyváltás, pénzbeli juttatásban vagy annak egységes szempontrendszerében történő változás

Ha a tanulószerződés adataiban változás áll be, de nem érint jogokat és kötelezettségeket, akkor nem kötelező a módosítás.

Példák: telefonszám, fax, e-mail cím, lakcím, gyakorlati képzésért felelős adatainak változása

Javítás:

Minden olyan adat javítással korrigálandó, amely már a tanulószerződés hatályba lépésekor is hibásan került feltüntetésre, pl:

- elírás
- helytelen információ
- tévesen feltüntetett adat

Javítás esetén a tanulószervződés minden példányát be kell kérni, javíttatni, aláíratni.

Ha a tanulószervződés hatályba lépésekor feltüntetett adat helyes volt, de egy idő után megváltozott, javításról nem lehet szó.

7.3.1 Kell-e módosítani a tanulószervződést, ha a szervezet jogutódlással szűnik meg?

Nem. A gyakorlati képzést végző szervezet jogutódlása esetén a már megkötött tanulószervződés vonatkozásában az átalakulással létrejövő gazdasági társaság az átalakult gazdasági társaság általános jogutódja, ezért a tanulószervződés a tanuló és a gyakorlati képzést végző szervezet jogutódja között az eredetileg megkötött tartalommal továbbra is hatályban van.

A jogutód szervezetnek indokolt a tanulót értesítenie a jogutódlás tényéről, és arról, hogy a korábban megkötött tanulószervződése a továbbiakban változatlanul érvényes.

7.4 Tanulószervződés megszűnése, szüneteltetése

A tanulószervződés megszűnésére és szüneteltetésre vonatkozó általános szabályok a kézikönyv „3. GYAKORLATI KÉPZÉS TANULÓSZERVZŐDÉSSEL” című fejezetében kerültek kifejtésre. Az alábbi alpontokban a megszűnésre, szüneteltetésre vonatkozó speciális esetek leírására kerül sor.

7.4.1 A tanulószervződés megszüntetésének lehetősége igazolatlan hiányzások esetében

Az Szt. nem határozza meg az igazolatlan hiányzás azon mértékét, amely esetén a felek az azonnali hatályú felmondás lehetőségével élhetnek, ugyanis a hiányzások mértéke, oka, orvosolhatósága, a tanuló hozzáállása mindig csak egyedi esetben vizsgálható.

A gyakorlati képző akkor szüntetheti meg a tanulószerződést azonnali hatályú felmondással, ha

- a tanuló a tanulószerződésben vállalt lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal, jelentős mértékben megszegi,
- olyan magatartást tanúsít, amely a tanulószerződés fenntartását lehetetlenné teszi és a fentiek miatt lehetetlenné válik,

és emiatt jelentős akadályba ütközik a tanuló komplex szakmai vizsgára történő felkészülése, vagy a gyakorlati képzés további biztosítása a tanuló részére.

Ez lehet **akár a tanuló igazolatlan hiányzásának akkora mértéke is**, amely miatt a tanulói jogviszonya még nem szűnik meg, de a gyakorlati képzés eredményes folytatása lényegében lehetetlen. Ez esetben a fenti feltételek közül valamelyiknek is fenn kell állnia, hogy az azonnali hatályú felmondási jog gyakorlására kerüljön sor. További feltétele az azonnali hatályú felmondási jog gyakorlásának, hogy az említett okok alkalmasak legyenek arra, hogy a tanuló szakmai vizsgára történő felkészülése, vagy a gyakorlati képzés további biztosítása lehetetlenné váljon, vagy jelentős akadályba ütközzön.

A hiányzás miatti azonnali hatályú felmondást mindenképpen szükséges az igazolatlan hiányzásokról kiállított jegyzőkönyvvel alátámasztani.

7.4.2 Tanulószerződés szüneteltetése esetén fennáll-e a szociális hozzájárulási adó fizetésének kötelezettsége?

Nem. A tanulószerződés szüneteltetése esetén a kifizető a tanulószerződésben meghatározott díjat nem fizet a tanuló részére, ezért az adóalapot képező jövedelem hiányában szociális hozzájárulási adót nem kell fizetni.

Amennyiben az Szt. 54. § (1) bekezdése szerint a tanulói jogviszony a köznevelési törvény alapján szünetel, vagy a tanuló szülési szabadságon van, nem értelmezhető a szakképzési hozzájárulási kötelezettség gyakorlati képzéssel való *teljesítése*, mivel ekkor a tanulószerződésből eredő jogok és kötelezettségek nem illetik meg és nem terhelik a feleket. Azaz tanulói juttatást nem kell fizetni és a gyakorlati normatíva sem hívható le.

7.4.3 A tanulói jogviszony szünetelése feltétele-e a tanulószereződés szüneteltetésének a tanuló szülési szabadság alatt?

A tanulói jogviszonnal rendelkező tanuló szülési szabadsága automatikusan nem vonja magával a tanulói jogviszony szüneteltetését. Vannak olyan lehetőségek, amikor a tanuló gyermeke születését követően, a szülési szabadság időtartama alatt is tudja folytatni a tanulmányait, így nem válik szükségessé a tanulói jogviszony szüneteltetése. Az viszont egyértelmű, hogy ezen időszak alatt a tanuló gyakorlati képzésben nem tud részt venni. Az Szt. a kieső gyakorlat pótlására lehetőséget ad, a tanuló a hiányzásait pótolhatja, így szintén nem minden esetben válik automatikusan szükségessé a tanulói jogviszony szüneteltetése a tanuló gyermekének születéséhez kapcsolódóan.

A szülési szabadság időtartamára a tanuló csecsemőgondozási díjra (2014. december 31. után született gyermek esetén) jogosult. A pénzbeli juttatás és a járulékok megfizetése alól a gyakorlati képzést folytató szervezet mentesül.

7.5 Gazdálkodó szervezet kötelezettségei a tanulószereződés megkötésével

A gazdálkodó szervezet:

- A tanuló számára – egészségvédelmi és munkavédelmi szempontból biztonságos munkahelyen – a szakképzési kerettantervnek megfelelő gyakorlati képzésről és nevelésről gondoskodik.
- A tanulót a gyakorlati képzés keretében csak a szakképzési kerettantervben meghatározott feladat ellátására kötelezheti, és csak egészséges, biztonságos körülmények között foglalkoztathatja.
- A tanulót a gyakorlati képzési feladattal összefüggő munkavédelmi oktatásban részesíti.
- A képzési idő alatt gondoskodik a tanuló rendszeres orvosi vizsgálatáról.
- Felelős a tanulónak a komplex szakmai vizsga gyakorlati részére történő felkészítéséért a szakképesítésre kiadott szakmai és vizsgakövetelmény és a szakképzési kerettanterv alapján.

7.6 Gyakorlati képzés kötelező, teljesítést igazoló dokumentumai

7.6.1 A foglalkozási napló

A gyakorlati képzést folytató szervezet a tanuló gyakorlati képzése során megvalósuló szakmai gyakorlat tartalmáról köteles foglalkozási naplót vezetni. A gazdálkodó szervezet és a tanuló gyakorlati képzésben történő együttműködésének dokumentálása (tanulók nyilvántartása, mulasztások vezetése, tanulói előmenetel, gyakorlati képzés szakmai felépítésének nyomon követése) a foglalkozási naplóban történik.

A foglalkoztatási napló tanügyi dokumentum, amelynek pontos vezetése kötelező és kiemelt jelentőségű. A foglalkoztatási napló bejegyzéseinek összhangban kell lennie az iskola, illetve a tanuló által vezetett egyéb tanügyi dokumentumokkal (napló, tanulói munkafüzet a gyakorlati foglalkozásokról).

A foglalkozási napló felépítése:	A foglalkozási naplónak tartalmaznia kell:
<ul style="list-style-type: none">• az összesített tanulói névsor	<ul style="list-style-type: none">• a szakmai tevékenységeket tantárgyanként
<ul style="list-style-type: none">• a haladási napló	<ul style="list-style-type: none">• az ezekre fordított időt
<ul style="list-style-type: none">• a hiányzások nyilvántartása	<ul style="list-style-type: none">• a tanuló értékelését és
<ul style="list-style-type: none">• a tanulók adatai és értékelése	<ul style="list-style-type: none">• a tanuló részvételét és mulasztását

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara gondozásában országosan egységes tematikus foglalkozási naplók kerültek kidolgozásra **77 új OKJ-s szakképesítés 10. évfolyamára, és ezek közül 50 szakképesítésben a 11. évfolyamra is.** Ezek a naplók már jelentős segítséget nyújtanak a gazdálkodóknak a gyakorlati képzés megszervezéséhez, ugyanis tartalmazzák a tematikát, a modulok megnevezését, a gyakorlat során elsajátítani szükséges anyagrészeket, valamint a ráfordítani szükséges óraszámot is.

A naplók az **www.isziir.hu** weboldalról letölthetők (Letölthető dokumentumok menüpont).

A foglalkozási naplót a tanuló tanulói jogviszonya szerinti szakképző iskola felkérése alapján betekintésre rendelkezésre kell bocsátani.

Amennyiben a gyakorlati képzést folytató szervezet a foglalkozási naplót nem tudja bemutatni, a szakképző iskola értesíti a gazdasági kamarát, amely **szoron kívül ellenőrzi a gyakorlati képzést folytató szervezetnél a foglalkozási napló** vezetésére vonatkozó előírások betartását.

Azzal a gyakorlati képzést folytató szervezettel szemben, aki a foglalkozási napló vezetését a területi kamara felszólítása ellenére ismételten elmulasztja, a területi kamara bírságot szab ki.

Amennyiben a gyakorlati képzést folytató szervezet a foglalkozási napló vezetését a bírság kiszabását követően ismételten elmulasztja, a területi kamara a gyakorlati képzést folytató szervezetet három évre eltiltja a gyakorlati képzés folytatásától.

A foglalkozási naplóhoz **szorosan kapcsolódik a jelenléti ív**. Pontos vezetése szükséges a tanulói hiányzások követéséhez, a gyakorlati képzés napjainak megállapításához.

7.6.2 A munka-, baleset- és a tűzvédelmi napló

A tanulót a gyakorlati képzést szervezőnek a gyakorlati képzési feladattal összefüggő munkavédelmi oktatásban kell részesíteni.

Az ún. **változó munkahelyen folyó munkavégzés** esetében a tanuló munkavédelmi oktatását minden új helyszínen el kell elvégezni. Minden alkalommal meg kell ismételni a munkavédelmi oktatást, ha a gazdálkodó szervezet olyan új technológiát vezet be, illetőleg új gépet helyez üzembe, amellyel a tanuló a gyakorlati képzés során kapcsolatba kerül.

7.6.3 A pénzügyi (tanuló pénzbeli juttatásának igazolását szolgáló) dokumentumok

A gyakorlati képzést szervező szervezet pénzbeli juttatást köteles fizetni a tanuló részére:

- tanulószerződés alapján, továbbá
- együttműködési megállapodás alapján nappali rendszerű oktatásban a szakképzési évfolyamon megszervezett összefüggő szakmai gyakorlat idejére.

A tanulószerződéses tanuló pénzbeli juttatását a tanuló részére csak banki átutalással vagy a fizetési számlára történő befizetéssel lehet teljesíteni.

7.6.4 TB bejelentést igazoló dokumentum

A tanuló a tanulószerződéses jogviszony kezdetekor társadalombiztosítási jogviszonyba kerül.

(A továbbiakban a tanuló akkor biztosított, ha a tanulószerződése nem szünetel, vagyis ténylegesen tanulmányokat folytató tanulónak minősül.)

7.6.5 Felelősségbiztosítás megkötését igazoló dokumentum

A szakképzésben részt vevő tanuló részére, a gyakorlati képzés szervezője köteles felelősségbiztosítást kötni. Képzés szervezőjének tanulószerződés esetében a gazdálkodó szervezet minősül, így a felelősség biztosításkötési kötelezettség őt terheli.

7.6.6 Oktatói végzettséget igazoló dokumentumok

A gyakorlati képzést folytató szervezetnél folyó gyakorlati képzésben a gyakorlati oktató személyére vonatkozó feltételek megegyeznek a 7.1 pontban felsoroltakkal.

7.7 Pénzbeli juttatás megállapítása és az egységes szempontrendszer alkalmazása

A 2.7.1 pontban foglaltakon kívül az alábbiakat kell még figyelembe venni.

A jogszabályban meghatározott, vizsgálandó szempontok a tanuló további

eredményes és szorgalmas tanulmányi előmenetelének ösztönzése szempontjából kiemelt fontosságúak, amelyeket szükséges minden esetben szem előtt tartani. Az egységes feltétel- és szempontrendszer nem azt jelenti, hogy a pénzbeli juttatást minden esetben egységesen kell emelni, hanem azt, hogy **a tanulószersződésben egységes módon jelenjenek meg azok a szempontok**, amelyek szerint a tanuló pénzbeli juttatása – a tanulmányi előmenetele, a gyakorlaton nyújtott teljesítménye és szorgalma alapján – a későbbiekben megemelésre kerül, és amelyek minden tanulóra egyformán érvényesek. Egységes szempontrendszer alapján az emelés mértéke például a tanulmányi átlageredménytől függhet (ennek meghatározása a gyakorlati képző feladata). A gyakorlati képző akkor jár el jogszerűen, ha a pénzbeli juttatás emelésének és csökkentésének a szempontrendszerét előre állapítja meg, amely alapján később **a tényleges előmenetel, teljesítmény és szorgalom alapján emeli meg** tanuló juttatását.

A tanulót a tanulói pénzbeli juttatás a tanulószersződés alapján a tanév szorgalmi időszakot követő időtartamára, július és augusztus hónapra is megilleti.

A törvényi szabályozás szerint, ha a tanuló elégtelen tanulmányi eredménye miatt évismértlésre köteles, pénzbeli juttatásának havi mértéke a megismételt szakképzési évfolyam első félévében az előző félévre megállapított pénzbeli juttatás fele.

A megismételt évfolyam második félévében a kötelezettségeinek eredményesen eleget tett tanuló részére fizetendő juttatást a tanulószersződésben meghatározott szempontok figyelembevételével kell megállapítani. A további félévekben – az újabb tanévismértlés esetét kivéve – a pénzbeli juttatás mértékének megállapítására az Szt.-ben minimálisan előírt összeg az irányadó.

A tanulói juttatást a hónap első napján érvényes kötelező legkisebb havi munkabér alapján kell kiszámolni.

A tanulószersződés szerinti **díjazás összegét %-os formában** célszerű megállapítani. Egy esetleges minimálbér-változás miatt a tanulószersződést ebben az esetben nem kell módosítani.

Példa pénzbeli juttatás megállapítására			Megjegyzés
Első szakképző évfolyam	I. félév	18 270 Ft, illetve 18 900 Ft január 1-jétől a félév végéig	Minimálbér változása miatt
	II. félév	$(105\,000 \times 18\%) + 1500 = 20\,400$ Ft	Emelés az egységes szempontrendszer alapján
Megismételt évfolyam	I. félév	$20\,400/2 = 10\,200$	Évismétlés miatt
	II. félév	10 200 $10\,200 + 1000 = 11\,200$	Sikertelen félév esetén Sikeres félév esetén emelés a szempontrendszer alapján
Második szakképző évfolyam	I. félév	$(105\,000 \times 18\%) + 1000 = 19\,900$	
	II. félév	$(19\,900 + 1500) = 21\,400$	

Példa egységes szempontrendszer megállapítására	
Tanulmányi átlag	Pénzbeli juttatás emelésének mértéke
2,0–3,0	500 Ft
3,1–4,0	1000 Ft
4,1–5,0	1500 Ft

7.7.1 Adómentesnek tekinthető a szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanulót jogviszonya alapján kötelezően megillető juttatása?

Igen. A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (továbbiakban: Szja tv.) 1. sz. melléklet 4.11 pontja szerint egyes tevékenységekhez kapcsolódóan adómentesnek minősül

- a szakképző iskolai tanulónak tanulószerződés alapján,
- szakképzésben tanulószerződés nélkül részt vevő tanulónak a szorgalmi idő befejezését követő összefüggő szakmai gyakorlat időtartamára külön jogszabály szerint kötelezően kifizetett díjazás,
- a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló törvény alapján a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprésze terhére folyósított szakiskolai tanulmányi ösztöndíj

Az Szja tv. nem határoz meg összeghatárt, azaz **a tanulószződésben rögzített és kifizetett díjazás tekintendő adómentesnek**. Ehhez az is szükséges, hogy amennyiben először a törvény által kötelezően előírt minimális tanulói juttatás került kifizetésre, majd ez az összeg a kötelező emelés alapján növekszik, az a tanulószződésben is rögzítésre kerüljön. Ezáltal a kifizetett tanulói juttatás, egyrészt ellenőrizhető, másrészt a tanulószződés alapján is kerül kifizetésre. Ezen feltételek együttes fennállása esetén a tanulónak nem keletkezik személyi jövedelemadó fizetési kötelezettsége.

Amennyiben a gazdálkodó szervezet **magasabb összegű emelést ad a tanulószződéses tanulónak, mint amekkora emelés a tanulószződésben szerepel**, akkor az már nem tekinthető kötelezően, illetőleg „a tanulószződés alapján” történő kifizetésnek, tehát a rögzített emelés és a ténylegesen kifizetett magasabb összeg közötti különbség már személyi jövedelemadó-köteles.

A gyakorlati képző által a tanuló részére tanulószződés alapján kifizetett juttatás után nem kell szakképzési hozzájárulást fizetni.

Az Szja tv. alapján a szakképzésben együttműködési megállapodás alapján részt vevő tanulónak a szorgalmi idő befejezését követő összefüggő szakmai gyakorlat időtartamára kötelezően kifizetett díjazás is adómentes.

Abban az esetben, ha a gyakorlati képző az együttműködési megállapodásos tanulónak az összefüggő szakmai gyakorlaton kívüli időtartamra is fizetne valami oknál fogva tanulói juttatást (pl. amikor csak legfeljebb negyven százaléknyi időben nála van, vagy ha a gyakorlat aránya negyven százalék alatti), akkor az a kifizetés már adóköteles a tanuló számára.

7.7.2 Tanulószződéses tanuló pénzbeli juttatása betegszabadsága esetén

A tanulót a tanulószződés alapján a betegsége idejére a munka törvénykönyvéről szóló törvény alapján **tíz nap betegszabadság** illeti meg. A tanuló részére a munka törvénykönyvéről szóló törvény alapján megillető betegszabadság időtartamára tanulói pénzbeli juttatásának hetven százaléka illeti meg.

A tanulót a tanulószződés alapján a betegsége idejére megillető betegszabadságot az adott tanévben előírt gyakorlati napokra vonatkozóan kell

megállapítani. Azaz, ha a tanulónak az adott hét 5 munkanapjából 2 napot kellett volna gyakorlaton töltenie, akkor betegszabadság a 2 gyakorlati nap vonatkozásában illeti meg. A **betegszabadság összegének megállapításakor** a tanulói pénzbeli juttatás napi összegének megállapításakor osztószámként a fent meghatározott gyakorlati napokat kell figyelembe venni. A tanulói juttatás hetven százalékát a gyakorlati napok arányában kell kiszámítani.

Fenti rendelkezéseket az ún. tömbösített gyakorlati képzés esetén is alkalmazni kell. Amennyiben tehát a tanuló az ún. tömbösített gyakorlati képzési rendszerben azon a héten beteg, amikor az adott héten egyetlen napot sem kellett volna szakmai gyakorlaton töltenie, akkor a tanulói pénzbeli juttatás teljes összegére jogosult.

A tanuló a **betegszabadságot meghaladó betegsége idejére** a társadalombiztosítási jogszabályok szerint **táppénzre** jogosult. A jogszabály rendelkezéseiből következően erre az időszakra nem tanulói pénzbeli juttatás jár a tanulónak, hanem táppénz.

7.7.3 Adómentesnek tekinthető-e a tanulószerződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanulót jogviszonya alapján megillető juttatása a keresőképtelensége idején (betegszabadság, táppénz)?

Keresőképtelenség esetén a tanulói jogviszony szüneteléséről nem beszélhetünk – sőt ezen időtartam alatt a tanulószerződést felmondani is tilos –, a jogviszony ebben az időszakban is fennáll, ám az ekkor kifizetett összeg adókötelezettsége attól függően alakul, hogy ténylegesen milyen jogcímen fizetik azt ki. A **betegszabadság időszakára járó 70 százalékos mértékű tanulói pénzbeli juttatás adómentesen kifizethető**, míg a **táppénz**, mint adóköteles társadalombiztosítási ellátás **bérnek minősül**, s ennek megfelelően kell a kifizetőnek ebből az összegből az **adóelőleget, valamint a járulékokat levonnia**.

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 178. § 18. pontja szerint az adóköteles társadalombiztosítási ellátás kifizetőjének azt kell tekinteni, aki az ellátást a jogosultnak ténylegesen kifizette. Amennyiben a gazdálkodó szervezet TB-kifizető hely, ténylegesen a gazdálkodó fizeti ki.

7.8 A szakképzési normatíva elszámolhatósága

Ha a tanulószereződés

- **megkötésére hónap közben** kerül sor, a csökkentő tétel meghatározott összege azon hónap vonatkozásában számolható el a tanuló után először, amelyben a hozzájárulásra kötelezett legalább egy nap gyakorlati képzést teljesített.
- **hónap közben szűnik meg**, az adott hónapra vonatkozóan a csökkentő tétel meghatározott összegét az adott hónapból a tanulószereződés megszűnésének napjáig eltelt napok és az adott hónap naptári napjai számának arányában kell meghatározni.

7.9 Tanulmányi kötelezettségeit befejező szakképzési évfolyamon nem teljesítő tanulóra vonatkozó rendelkezések

Ha a tanuló a befejező szakképzési évfolyamon az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket nem teljesíti, **a tanítási év utolsó tanítási napját követő naptól a tanulószereződés alapján tanulói juttatásra nem jogosult.**

A tanuló a szorgalmi időszakra meghatározott gyakorlati óraszámom és az összefüggő szakmai gyakorlatra meghatározott óraszámom felül – a szakmai gyakorlaton keletkezett mulasztás pótlása kivételével – **gyakorlati foglalkozáson való részvételre tovább nem kötelezhető.**

A gyakorlati képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásánál a 280/2011. kormányrendelet a normatíva elszámolhatóságát a hatályos tanulószereződés alapján a gyakorlati képzéssel történő megszervezéséhez köti.

Tekintettel arra, hogy ettől az időponttól a tanuló gyakorlati képzésre nem kötelezhető, így a gazdálkodó szervezet szakképzési hozzájárulási kötelezettségét nem tudja gyakorlati képzés szervezésével teljesíteni és mivel a tanuló számára – a törvényi előírás alapján – a vállalkozásnak tanulói juttatást sem kell fizetnie, **a vállalkozás szakképzési hozzájárulási kötelezettsége nem csökkenthető a normatíva összegével.**

Az utolsó évfolyamon a tanulmányi követelményeket nem teljesítő tanuló a javítóvizsga sikeres letételét követően jelentkezhet szakmai vizsgára, az őszi vagy keresztféléves képzés esetén a következő vizsgaidőszakra. Tanulói jogviszonya ebben az esetben az őszi vizsgaidőszak utolsó napján szűnik meg (a tanulói jogviszony sikertelen szakmai vizsga esetén is megszűnik). **A javítóvizsga és a szakmai vizsga időpontja közötti időszakban** a tanuló gyakorlati képzésre nem kötelezhető, a gazdálkodó szervezet kötelezettségét nem tudja gyakorlati képzés szervezésével teljesíteni, így szakképzési hozzájárulási kötelezettsége nem csökkenthető a normatíva összegével.

Amennyiben a tanuló tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytatja, a megismételt tanév megkezdésétől csökkentő tételként figyelembe vehető a gyakorlati képzési normatíva.

7.10 Teljesítési megbízotti közreműködés lehetőségei

Előfordulhatnak olyan esetek, hogy a gyakorlati képzésben közreműködő vagy közreműködni szándékozó, szakképzési hozzájárulásra kötelezett **gazdálkodó szervezet csak részben rendelkezik** az Szt.-ben meghatározott és a tanulószerződésben rögzített, a gyakorlati **képzés teljesítéséhez szükséges feltételekkel**. Ebben az eseten megállapodást köthet egy másik, gyakorlati képzés folytatására jogosult szervezettel vagy szakképző intézménnyel, akihez gyakorlati képzésre átirányíthatja a tanulószerződéses tanulóját. A teljesítési megbízotti szerződés létrejöttét csak a tanulószerződést megkötő szakképzési hozzájárulásra kötelezett gazdálkodó szervezet kezdeményezheti.

A tanulószerződésben **kötelezően rögzíteni kell a teljesítési megbízott** megnevezését, a gyakorlati képzés helyszínét, adószámát, képviselőjének nevét valamint az átirányítás időtartamát.

Az átirányítás időtartama a tanulószerződésben meghatározott **gyakorlati képzési idő legfeljebb 50%-a** lehet, azzal, hogy a teljesítési megbízott a gyakorlati képzéssel kapcsolatosan költségei fedezetére díjat jogosult felszámítani a hozzájárulásra kötelezettel szemben.

A teljesítési megbízott az általa végzett gyakorlati képzésre vonatkozóan nem érvényesítheti a gyakorlati képzési normatívákat.

7.11 Gyakorlati képzés lehetősége a gazdálkodó szervezetek által működtetett tanműhelyekben

A szakiskolai képzésben a kilencedik évfolyamon a szakmai gyakorlati képzést – az összefüggő szakmai gyakorlat kivételével –

- a szakképző iskolában vagy
- a gyakorlati képzés folytatására jogosult szervezet kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyében kell megszervezni.

Abban az esetben, ha a gazdálkodó szervezet rendelkezik kifejezetten tanulók gyakorlati képzésének céljára létrehozott vagy átalakított műhellyel, melyet a termeléstől vagy a szolgáltató tevékenységtől térben vagy időben teljesen elkülönített, lehetősége nyílik a kilencedik évfolyamos tanulókkal tanulószereződéses jogviszony létesítésére. További feltétel azonban, hogy a tanműhelynek **legalább nyolc tanuló képzésre** alkalmasnak és **állandó tanműhelyvezetői felügyelettel** működő, **iskolán kívüli** gyakorlati képzőhelynek kell lenni.

A feltételek megléte esetén a nyilvántartást vezető szerv „kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyé” minősíti, ahol a tanulók tanulószereződés alapján vesznek részt a gyakorlati képzésben.

7.11.1 Lehetséges-e, hogy a gyakorlati képzést folytató gazdálkodó szervezet egy, az iskolától bérelt tanműhelyben folytatja a tanuló gyakorlati képzését tanulószereződés keretében?

A Szt. 2. § 50. pontja szerint a kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhely csak iskolán kívüli gyakorlati képzőhely lehet. Ennek értelmében az iskolai tanműhely bérlésével a fenti kitétel nem valósul meg, így bérelt iskolai tanműhelyben folyó gyakorlati képzésre tanulószereződés nem köthető.

A tanműhelyre vonatkozó rendelkezés a gazdálkodó szervezet által működtetett tanműhelyt megkülönbözteti az iskolához tartozó tanműhelytől, az iskolában folyó szakmai oktatástól és az iskolai oktatás helyszínétől.

Mivel a gazdálkodó szervezetnél tanulószerződés keretében folyó gyakorlati képzés elsődleges célja, hogy a gyakorlati oktatást valós gazdasági környezetben valósítsa meg, így a gazdálkodó az általa csak tárgyi feltételekkel – és a tanműhelyt iskolához tartozó helyszínen, bérlets útján – biztosított oktatással nem teljesíti maradéktalanul a gyakorlati képzésre vonatkozó előírásokat. Ennek értelmében a kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhely fogalma csak akkor érvényesül teljes mértékben, **ha az fizikálisan, valamint jogi és szervezeti értelemben is teljesen elkülönített**, így a tanműhely nem áll semmilyen kapcsolatban az iskolával vagy annak fenntartójával.

7.11.2 Tanműhely-létesítés lehetősége állami támogatással

Szakképzési hozzájárulásra kötelezett gazdálkodó szervezet a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprészből a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter egyedi döntésével nyújtható képzési, továbbá tanműhely-létesítési és -fejlesztési támogatások részletes szabályairól szóló 3/2015. (II. 13.) NGM rendeletben foglaltak szerint tanműhely-létesítési vagy -fejlesztési támogatásban részesíthető.

Támogatásban azok a gazdálkodó szervezetek részesülhetnek, akik a tanulószerződés keretében foglalkoztatott tanulók létszámát – a megelőző két tanév szakképző iskolai tanulólétszám átlagához képest – a létrehozandó tanműhelyben tervezett gyakorlati képzésben **legalább ötven fővel** növelik a támogatás iránti kérelem benyújtását követő második tanév végéig, és ezt a létszámot **további, legalább öt tanévig** folyamatosan fenntartják.

7.11.3 Kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyé minősített gyakorlati képzőhelyen milyen feltételek mellett valósítható meg a gyakorlati képzés, ha a gazdálkodó szervezet a képzőhelyet csak időben (azaz egy bizonyos időszakra) különíti el a termeléstől vagy a szolgáltató tevékenységtől?

A kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhely definíciója időbeni elhatárolás mellett akkor él, ha a kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhely egyéb feltételei is maradéktalanul teljesülnek. Az ilyen formában működő, külső tanműhelyek esetében továbbra is az a legfontosabb szempont, hogy a kilencedik évfolyamos, 14-15, legfeljebb 16 éves, szintvizsgát még nem tett szakiskolai tanuló – életkori sajátosságaira és hiányzó munkatapasztalataira tekintettel – ne kerüljön közvetlen kapcsolatba a gyakorlati képzés olyan elemeivel, amelyek őt, társait, oktatóját vagy környezetét veszélyeztetnék. Az időbeli elhatárolásnak külön feltétele az is, hogy ezt a körülményt a minősítést végző gazdasági kamara külön feltüntesse és a gyakorlati képzőhelyek ellenőrzése során kiemelt figyelemmel vizsgálja a fenti feltételek teljesülését.

7.12 Összefüggő szakmai gyakorlat

7.12.1 Összefüggő szakmai gyakorlat időbeni megszervezése

A gazdálkodó szervezet az összefüggő szakmai gyakorlat megszervezése során, annak időpontjának meghatározásakor az alábbi szempontokat mindenképpen figyelembe kell vennie:

- pihenőidő biztosítása és a nyári szünet kiadása, valamint
- lehetőség biztosítása a tanulóknak a hiányzásai pótlására vagy az esetleges javítóvizsgák letételére is.

A hiányzások pótlására, illetve a javítóvizsgák letételére augusztus második felében van lehetőség, ezért még az adott tanévben, azaz a következő évfolyam

megkezdése előtt rögzíteni szükséges, hogy teljesítette-e az adott évfolyam követelményeit, a következő évfolyamra léphet-e.

Ha az összefüggő szakmai gyakorlat megszervezésére augusztus hónapban úgy kerül sor, hogy a szakmai gyakorlat vége és a következő tanév első napja között nincs egyetlen munkanap sem, akkor a tanulónak már nem lesz lehetősége hiányzásai pótlására vagy a javítóvizsgák letételére.

Az adott évfolyam teljesítésének feltétele az összefüggő szakmai gyakorlat teljesítése, ezért azt célszerű legkésőbb július hónapban megszervezni.

7.12.2 Összefüggő szakmai gyakorlat megszervezése együttműködési megállapodással, szakiskolai képzésben

A gyakorlati képzésen együttműködési megállapodás alapján részt vevő tanuló részére **csak az összefüggő szakmai gyakorlat időtartamára** jár juttatás, melynek havi összege nem lehet kevesebb a hónap első napján érvényes minimálbér tizenöt százalékának 1,3 szorosánál.

Az együttműködési megállapodás alapján fizetendő pénzbeli juttatás összegét a mulasztott napok arányában csökkenteni kell, ha a tanuló a gyakorlatról távol marad. A gyakorlati képzésen együttműködési megállapodás alapján részt vevő tanuló részére kifizetett tanulói pénzbeli juttatásra vonatkozóan nem kell alkalmazni a banki átutalással vagy fizetési számlára történő befizetéssel történő teljesítést.

7.12.3 Összefüggő szakmai gyakorlat megszervezése együttműködési megállapodással, ágazati szakközépiskolai képzésben

Az ágazati szakközépiskolai képzés során a szakközépiskola kilenc-tizenegyedik évfolyamain a szakképzési kerettantervben előírt összefüggő szakmai gyakorlatának megvalósítására a törvényi szabályozás szerinti együttműködési megállapodás köthető.

A gyakorlati képzés szervezője a szakképző iskola, a területi kamarának ezen együttműködési megállapodásokat is ellen kell jegyeznie.

A szakközépiskola 9–12. évfolyamain folyó gyakorlati oktatás is gyakorlati

képzés, azonban ezek **nem szakképzési évfolyamok. Az összefüggő szakmai gyakorlat idejére a tanulót ez esetben is megilleti a pénzbeli juttatás.**

Amennyiben a szakképzési hozzájárulásra kötelezett gazdálkodó szervezet a szakközépiskolával vagy szakiskolával kötött együttműködési megállapodás alapján folytatott gyakorlati képzés szervezésével tesz eleget hozzájárulási kötelezettségének, éves és havi bruttó kötelezettségét a jogszabályban meghatározott módon számított csökkentő tétel összegével csökkentheti, nincs akadálya a költségek elszámolásának.

7.12.4 Az összefüggő szakmai gyakorlat megvalósíthatósága több helyszínen

A tanuló gyakorlati képzése a gyakorlati képzést folytató és szervező szakképző iskola és a gyakorlati képzés feltételeivel részben vagy egészben rendelkező szakképzési hozzájárulásra kötelezett gazdálkodó szervezet vagy tanulószereződés-kötésére jogosult egyéb szerv, szervezet közötti együttműködési megállapodás alapján abban az esetben folytatható, ha a gyakorlati képzés szervezője a szakképző iskola, és a gyakorlati képzést folytató szervezet csak az összefüggő szakmai gyakorlatot szervezi meg.

A törvényi szabályozás nem tiltja az összefüggő szakmai gyakorlat több gyakorlati képzőhelyen történő megvalósítását. Ebben az esetben **a szakképző iskolának külön-külön együttműködési megállapodást kell kötnie a gazdálkodó szervezetekkel**, a kötelező tartalom megfelelő rögzítésével.

Az így megvalósított összefüggő szakmai gyakorlaton való részvétel tanuló részéről történő teljesíthetőségének a biztosítása, a gyakorlati képzés teljes megvalósításának megszervezése, illetve a gyakorlati képzést folytató gazdálkodó szervezetek koordinálása kizárólag a szakképző iskola felelőssége.

7.12.5 Tanulószereződéses tanuló szakiskola által külföldön szervezett gyakorlat megvalósításának lehetősége

A külföldi gyakorlat ideje alatt a tanuló – megfelelő szakmai előkészítés és szervezés esetén – eleget tehet gyakorlati képzési kötelezettségének is. **A külföldi**

gyakorlat alatt a diák tanulói jogviszonya nem szünetel, így a tanulószerződés sem szüneteltethető.

Megoldási javaslat lehet, hogy az érintettek (az iskola és a gyakorlatot szervező) közösen dolgozzák ki a külföldi gyakorlaton töltött idő és a szakirányú gyakorlaton szerzett tapasztalatok beszámításának módját, módszerét és szakmai feltételeit.

A külföldi szakmai gyakorlatnak csak abban az esetben van értelme, ha azon a tanuló az iskola és a gyakorlati képző közös elhatározása, vagy legalább a gyakorlati képző beleegyezése alapján vesz részt.

A gazdálkodó szervezet **a tanulószerződés megszüntetésére vagy igazolatlan hiányzásként történő dokumentálására irányuló törekvése nem alkalmazható**, mivel azok az Szt. rendelkezéseivel ellentétesek.

8. Információk szakiskolák és szakközépiskolák részére

8.1 Ágazati szakközépiskolai képzés

A szakközépiskola 9–12. évfolyamain folyó szakmai elméleti és gyakorlati oktatás a szakképzési kerettanterv alapján olyan ismertek átadását célozza meg, amelyek az ágazathoz tartozó szakképesítésekre való felkészítés első szakaszát jelentik. Ennek értelmében a szakközépiskola 9–12. évfolyamain folyó szakmai elméleti és gyakorlati oktatás is szakmai képzés, vagyis szakképzés.

(Megjegyzendő, hogy 2016. szeptember 1-jétől némileg átalakul a szakközépiskolai képzés, a szakközépiskolák új elevezése pedig szakgimnázium lesz.)

A szakközépiskola **9–11. évfolyamain a kerettantervben előírt összefüggő szakmai gyakorlatának** megvalósítására részben vagy egészben **iskolai tanműhelyben, illetve együttműködési megállapodás keretében külső képzőhelyen** van lehetőség. A gyakorlati képzés szervezője a szakképző iskola, a kamarának az együttműködési megállapodásokat ellen kell jegyeznie.

A szakközépiskola 9–12. évfolyamain folyó gyakorlati oktatás is gyakorlati képzés, azonban ezen évfolyamok nem szakképzési évfolyamok, így tanulószereződés nem köthető.

8.2 Szakképzés lehetőségei a szakközépiskolában

- Új OKJ szerinti ún. 4+1-es ágazati szakközépiskolai képzés, ahol szakmai tartalmak vannak már a 9–12 ágazati évfolyamokon is, és az utolsó évfolyamon csak szakmai ismereteket oktatnak. Tanulószereződés csak a szakképző évfolyamon köthető.
- Érettségire épülő, 2 éves kerettanterv szerinti, kizárólag szakmai képzés. Mindkét évfolyamon köthető tanulószereződés.

8.3 Képzési rendek és szerződésfajták a szakközépiskolai szakképesítések esetén

A tanulók jelenleg kétféle képzési rendben tanulnak az érettségire épülő képzésben. Utoljára még a 2012/2013-as tanévben indulhatott régi OKJ szerinti képzés, amely egyfelől befejezhető a megkezdett képzési formában, illetve a tanuló áttérhetett az új OKJ szerinti képzésre.

A 2013/2014-es tanévtől azonban már csak az új OKJ szerinti képzés indult.

Bármelyik képzés szerint fog is végezni a tanuló, az érettségi után csak akkor szűnik meg a tanulói jogviszonya, ha a tanuló a szakképzésben nem kíván vagy nem tud továbbtanulni, a tanulói jogviszony egyébként folyamatos. Az előbbiek központi program alapján tanulnak, az utóbbiak pedig a szakképzési kerettanterv szerint.

A szakképzési kerettanterv alapján tanulók az összefüggő szakmai gyakorlatot csak az ebben megfogalmazottak szerint szervezhetik meg.

- A **központi program szerint tanulók** (régiben kezdettek) számára lehetőség van arra, hogy az érettségit követően az iskola az előzetes tanulmányok beszámítása révén 1 szakképzési évfolyamra rövidítse le a tanulmányokat (régiben OKJ szerint kötelezően csak így fejezhető be, új OKJ-ra való áttérés esetén csak opció). Természetesen ahol nem lehetséges beszámítani az előzetes szakmai tudást, ott 2 év alatt fogja teljesíteni a tanuló.
- Az új OKJ-s (ágazati szakközépiskolai) képzésben a **szakképzési kerettanterv szerint** megvalósítandó gyakorlati képzésre úgynevezett ágazati együttműködési megállapodást kell kötni, hiszen ezeken az évfolyamokon még nem nevezhető meg a szakképesítés. Ugyanígy kell eljárni akkor is, ha régi típusú képzést új OKJ szerint (rövidített képzésben) fejezi be a tanuló. Azok a régi képzési rendben kezdők, akiknek előzetes tudásuk beszámításával rövidítették a képzésüket és még a régi rendszer szerint fejezik be a képzésüket, általános együttműködési megállapodást kötnek szakképesítés-megnevezéssel.

8.4 Az iskolarendszer átalakítása

Az iskolai rendszerű szakképzést érintően 2016 szeptemberétől változások lépnek hatályba.

A 2016/2017-es tanévtől szakképzés kizárólag

- szakgimnáziumi,
- szakközépiskolai és
- szakiskolai

formában indítható.

Az állam által fenntartott szakképző iskolákban, szakképzési centrum tagintézményeiben a 2016/2017-es tanévtől kötelező gyakorlati oktatásvezetőt foglalkoztatni.

A változásokat ebben a kézikönyvben még nem részletezzük.

8.4.1 Szakközépiskolai képzések összesítő táblázata – az összefüggő gyakorlat lebonyolítása

	Képzés fajtája a kezdéskor			
	RÉGI OKJ szerinti a korábbi képzési szabályoknak megfelelően utoljára 2012 szeptemberében indult			Új OKJ szerinti Ágazati 4+1-es képzés (először 2013 szeptemberében indult a 9. évfolyamon)
Képzési forma	4+1 év	4+1 év	4+2 év	4+1 év
Hogy fejezhető be?	régi OKJ szerint	új OKJ szerint	csak új OKJ szerint	csak új OKJ szerint
Kitétel	ha a 9–12. évfolyamos tanulmányaik beszámítása* révén képzésük a 13. évfolyamon befejeződik (korábban engedélyezett 4 + 1-es képzés)	9–12. évfolyamos tanulmányok beszámítását* követően az új OKJ szerinti képzésük a 13. évfolyamon befejeződik	ha az előzetesen megszerzett szakmai ismeret beszámítására* nem kerül sor, akkor a 12. évfolyamot követően már csak az új OKJ szerinti két éves képzés lehetséges	–
Összefüggő szakmai gyakorlattal kapcsolatos tudnivaló	Az eredetileg 13. évfolyamot követő ÖGY előrehozva az iskola pedagógiai programjában meghatározott időpontban (11. vagy 12. osztály után)	A szakmai beszámíthatósághoz* esetlegesen szükséges és így a rövidített képzést lehetővé tévő ÖGY (időpontja az iskolára bízva)	13. és 14. osztály között	csak a kerettantervben leírtak szerinti időpontban és óraszámban
Tanulói juttatás az összefüggő szakmai gyakorlatra, normatíva elszámolhatósága	tanulói juttatás van, normatíva elszámolható	tanulói juttatás van, normatíva elszámolható	tanulói juttatás van, normatíva elszámolható	tanulói juttatás van, normatíva elszámolható

* A beszámítással kapcsolatos döntést az intézményvezetőnek meghoznia. Mérlegelnie kell, hogy a kerettanterv szerinti második szakképzési évfolyam teljesítéséhez és a szakmai vizsga gyakorlati részére történő felkészüléshez (összefüggő gyakorlattal vagy nélküle) elegendőnek bizonyulnak-e a korábbi tanulmányok.

8.5 Híd program

8.5.1 A Híd programok célja

A Köznevelési Hídprogramok a köznevelés rendszerének olyan **speciális „felzárkóztató” és ismeretkiegészítő** programjai, amelyek a tanulók későbbi tanulmányainak megalapozását, ismereteik megerősítését szolgálják, és amelyek sikeres teljesítését követően a tanulók tanulmányaikat, például szakképzési évfolyamokon is folytathatják. A HÍD II. programban részsakképesítés is szerezhető. Kikerült a köznevelési törvényből és az Szt. 2016. szeptember 1-jén hatályba lépő módosításában került rögzítésre a Szakképzési Hídprogram (2016. szeptember 1-jéig HÍD II.) részletes szabályozása és a programba történő belépés meghatározása is. A korábbi HÍD II. programmal kapcsolatos rendelkezések a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletbe kerültek át.

8.5.2 Köthető-e tanulószereződés a HÍD II. programban?

Nem. Az ún. HÍD II. programok évfolyamai – noha a képzések az állami intézményfenntartó központ által kijelölt szakiskolákban kerülnek megszervezésre – nem minősülhetnek szakképzési évfolyamoknak. A HÍD II. programok évfolyamain ezért tanulószereződés nem köthető.

8.5.3 Köthető-e együttműködési megállapodás a HÍD II. programban?

Igen. A HÍD II. programoknak van szakmai képzési tartalma, amellyel kapcsolatban a vonatkozó, adaptált szakképzési kerettantervek összefüggő szakmai gyakorlatot is meghatároznak. Ezen gyakorlatok esetén az Szt. 56. §-a szerinti együttműködési megállapodás köthető.

Az összefüggő szakmai gyakorlatát együttműködési megállapodás keretében teljesítő tanuló esetére is vonatkozik az Szt. 63. § (1) bekezdés b) pontja szerinti, tanulói pénzbeli juttatás fizetését előíró kötelezettség.

8.6 Szakiskola közreműködése a tanuló gyakorlati képzésében, teljesítési megbízotti jogviszony keretében

Az a gazdálkodó szervezet, amelyik csak részben rendelkezik a gyakorlati képzéshez szükséges feltételekkel, teljesítési megbízottat vonhat be a gyakorlati képzés megvalósításához. A gazdálkodó szervezet szakiskolával, mint teljesítési megbízottal, is köthet megállapodást. A jogszabály értelmezéséből azonban következik, hogy amelyik gazdálkodó teljes egészében rendelkezik a feltételekkel, nem vonhat be teljesítési megbízottat, azaz nem köthet együttműködési megállapodást átirányításra sem iskolával, sem egyéb szervezettel. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara a teljesítési megbízotti jogviszony megkötéséhez egységes eljárásrendet dolgozott ki. Fontos, hogy a teljesítési megbízotti jogviszony létesítését csak a tanulószerződést megkötő szakképzési hozzájárulásra kötelezett gazdálkodó szervezet kezdeményezheti. Amennyiben az elméleti képzést biztosító iskola úgy ítéli meg, hogy a tanuló komplex szakmai vizsgájára történő felkészüléséhez kifejezetten az ő közreműködése is szükséges, az eljárást a fenntartójánál kell kezdeményezni. Az eljárási rendet az állami fenntartású intézmények részére a fenntartásért felelős szervezet megküldte.

8.7 Kamarai garanciavállalás

8.7.1 Hatása az iskolai tanműhelyekben folyó gyakorlati képzésre

A tanulószerződések megkötése a tanév során korábbi időszakra esik, így az iskola hamarabb képet kap arról, milyen tanműhelyi kihasználtságra számíthat a következő időszakban – előre kalkulálhat az oktatóival.

Fontos alapelv a tervezésnél és azt követően az igazolás kiadásánál is, hogy **a gazdasági kamara figyelembe veszi az iskola kötelezettségeit**, lehetőség szerint az igényeit, illetve az Nkt. előírásai szerinti minimum létszámadatokat (a Köznevelési törvény 4. mellékletében a szakiskolai gyakorlati képzésre meghatározott minimális csoportlétszám 6 fő.).

Az előzetes szakmai egyeztetések során a területi kamarának az iskolával közösen kell kialakítani a legoptimálisabb elosztást. Ez azt jelenti, hogy a területi kamara az iskola szakmai véleményét és javaslatait figyelembe veszi, ugyanakkor **a cél az, hogy az arra alkalmas tanulók minél hamarabb vállalati környezetben, munkafolyamatba ágyazott tanulással** sajátítsák el a választott szakképesítést. Azon a tanulók számára, akiknek a szakmai elméleti és gyakorlati felkészültsége hiányos, illetve általános képességeik nem megfelelőek, iskolai felzárkóztatás keretében kerülhet sor a munkaerő-piaci kompetenciák, gyakorlati készségek megfelelő szintű fejlesztésére, tekintettel arra, hogy az iskola rendelkezik a megfelelő szakmai, pedagógiai és módszertani ismeretekkel, tapasztalatokkal.

8.7.2 Hatása az együttműködési megállapodás alapján folyó gyakorlati képzésre

Abban az esetben, ha nem biztosított a megfelelő képzőhely, akkor a szakképző iskolának kell gondoskodni a tanuló gyakorlati képzéséről. A tanulók gyakorlati képzésére ebben az esetben iskolai tanműhelyben vagy külső gyakorlati képzőhelyen együttműködési megállapodás keretében van lehetőség.

A kamarai **igazolás kiadása tehát kiterjed az együttműködési megállapodás alapján** folyó gyakorlati képzésre is, azaz az Szt. 56. § (1) bekezdésének a)–e) pontjában megadott összes esetre. Ennek megfelelően együttműködési megállapodás kötése is csak akkor lehetséges, ha a kamara kiadta az igazolást arról, hogy részéről nem biztosított a tanuló szerződés kötéséhez a megfelelő képzőhely az adott tanuló számára.

8.7.3 Kamarai garanciavállalás dokumentumai

Iskolai kapcsolattartó adatlapja. Az iskolai kapcsolattartó a kamarával történő operatív együttműködésben kiemelt fontosságú személy, akivel a területi kamara kijelölt szakképzési tanácsadója személyesen fogja felvenni a kapcsolatot és egyeztetni az operatív szintű ügyintézés részleteiről.

Iskolai adatlap. Az iskolával kapcsolatos adatgyűjtés célja, hogy a területi kamara meghatározott információt szerezhessen be a szakiskolai intézmény(ek) vonatkozásában a külső gyakorlati képzőhelyen tanulószerződéssel potenciálisan elhelyezhető szakiskolai tanulókról, a szakiskola szakmaszerkezetéről, képzési profiljáról, oktatott szakmáiról.

Iskolai tanműhelyi felmérés kérdőíve. Az információgyűjtés a kamarai garanciavállalással kapcsolatban felméri, hogy az adott szakiskola rendelkezik-e a Nemzeti Foglalkoztatási Alaprész képzési alaprésze decentralizált pályázati keretének terhére létrehozott tanműhellyel, illetőleg TÁMOP vagy egyéb uniós forrásból létrehozott tanműhellyel, továbbá a tanműhely valamely TISZK tanműhelyének/ központi képzőhelyének minősül-e. A felmérés célja a fenntartási kötelezettségek szem előtt tartása, iskolai igények figyelembevétele.

Tanulói adatlap. A tanulóval kapcsolatos adatgyűjtés általános célja az Szt. 46. §-ában 2015. július 1-jétől bevezetésre került, a kamarai garanciavállalással kapcsolatos gazdasági kamarai feladat-ellátási kötelezettség teljesítése az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény rendelkezéseivel összhangban.

Az adatgyűjtés közvetlen célja a tanulószerződés megkötésének a gazdasági kamara által történő elősegítése és az igazolás kiállításának alapjául szolgáló szakiskolai tanulói adatok összegyűjtése. Az adatkezelő és az adatfeldolgozó a gazdasági kamarákról szóló 1999. évi CXXI. törvényben meghatározott területi kamara.

A 2014/2015-ös tanév összefüggő szakmai gyakorlatára még ilyen adatlapot állított össze a kamara, azonban a 2015/2016-os tanévtől megszűnik ez a forma. A jogszabályi előírásoknak megfelelően a kamarai garanciavállalás keretében a tanulószerződés megkötésének elősegítésére az iskola szolgáltat adatokat tetszőleges formában (ezekről részletes leírás a 12. fejezetben található).

Kamarai igazolás. A területi kamara akkor állítja ki, ha részéről nem biztosított a megfelelő képzőhely egy adott tanuló számára. Ez teszi lehetővé az iskola számára, hogy gondoskodjon a tanuló gyakorlati képzéséről az iskolai tanműhelyben vagy együttműködési megállapodás keretében. Az igazolás kiállításának határideje: minden év június 15., de legkésőbb a folyó tanév összefüggő gyakorlatának kezdete. Az iskola ebben az időpontban már biztosan kalkulálhat a következő tanévre vonatkozó tanműhelyi adatokkal. Az igazolást követően a területi kamara aktívan nem avatkozik bele a rendszerbe, az esetleges későbbi tanulószereződés-kötések szórvány jellegűek.

Az igazolások a már megkötött tanulószereződések figyelembevételével az abban meghatározott tanév meghatározott időszakára vagy a meghatározott időszak részeitől kezdődően kerülnek kiadásra.

Igazolás kiállítására kerül sor az iskola számára, ha a tanulószereződés megszűnik a gyakorlati képzést szervező szervezet jogutód nélküli megszűnése vagy gyakorlati képzésben való részvételtől eltiltása miatt, vagy közös megegyezéssel, illetve (azonnali hatályú) felmondással, továbbá nem biztosított a megfelelő képzőhely.

Az iskola számára kiállított igazolás

- az abban meghatározott tanév végéig vagy
- visszavonásig

érvényes.

Abban az esetben, ha a tanuló az igazolás kiállítását követően vagy az abban megjelölt időpontot megelőzően tanulószereződést köt, a területi kamara az igazolást visszavonja.

8.7.4 Kamarai igazolás kiállításának folyamata

A kamarai igazolások kiadásához és tanulószereződések megkötéséhez szükséges adatokat az **iskolai adatszolgáltatás keretében** az iskolák kötelesek a területi kamarák részére bocsátani minden évben legkésőbb március utolsó munkanapjáig. Az adatszolgáltatásról további, részletesebb információ a 12.2 pontban olvasható. A kamarai adatfelvételt (iskolai és tanulói adatok) követően a kamara személyes

ügyfélkezelés keretében valamennyi, potenciális tanulószerződés-kötőt felkeres, hogy összekapcsolja a gyakorlati képzésben részt venni kívánó tanulókat a gyakorlati képzőhelyekkel. Az előkészítés során összegyűjti azokat az adatokat, amelyek az igazolás kiadáshoz szükségesek.

Amennyiben a tanulószerződés megkötésére nem kerül sor, mert a kamara nem talál megfelelő gyakorlati képzőhelyet a tanuló számára, elkészíti az országos sablon alapján a megfelelő időszakra vonatkozó igazolást. Ezt a központi on-line nyilvántartási rendszerből nyomtatja, és 1-1 példányban kiküldi az elméleti képzést végző iskola, annak fenntartója, valamint a tanuló vagy – kiskorú tanuló esetén – a tanuló törvényes képviselője számára.

8.7.5 Nyilvántartásba vett tanulószerződések nyomon követése

A kamara online felületet biztosít a szakképző iskolák részére, ahol az intézmény nyomon követheti tanulószerződés-számának alakulását, megtekintheti a tanulói által kötött tanulószerződéseket is. A felület továbbá arra is lehetőséget ad, hogy az iskola egyszerűen, gyorsan eleget tudjon tenni adatszolgáltatási kötelezettségének is a területi kamara irányában.

8.8 Iskolai évfolyamok számozása

Az iskolai évfolyamok számozása – a meghatározott kivétellel – az általános iskola első évfolyamától kezdődően a középiskolai tanulmányok utolsó évfolyamáig, a kiegészítő nemzetiségi oktatás feladatait ellátó iskola első évfolyamától és az alapfokú művészeti iskolában az első alapfokú évfolyamtól **folyamatos**.

A fentiekől eltérően

- a kilencedik évfolyamot megelőző Hídprogram keretében szervezett évfolyamnak H/I, H/II/1, H/II/2,
- az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskolák kötelező előkészítő évfolyamának 9/E,

- a kizárólag szakmai elméleti és gyakorlati oktatást folytató szakiskolai – közismereti kerettantervben foglalt követelmények vagy a középiskola tizedik évfolyamának teljesítését követő – szakképzési évfolyamoknak Ksz/11, Ksz/12,
- a szakközépiskolák szakiskolai végzettséggel rendelkező tanulók érettségire történő felkészítését végző évfolyamának Szé/12/1, Szé/12/2 az elnevezése.

9. Információk szakiskolai tanulók és szülei részére

9.1 A szakiskola

A szakiskola feladata diákjainak felkészítése szakmai vizsgára, illetve arra, hogy szakképzett munkavállalóként állhassanak munkába. A szakiskolát végzett tanulók érettségit adó szakközépiskolában tanulhatnak tovább kétéves programban.

A szakiskolának **három, az adott szakképesítés megszerzéséhez szükséges közismereti képzést és szakmai elméleti és gyakorlati oktatást** magában foglaló szakképzési évfolyama van.

(Megjegyzendő, hogy 2016. szeptember 1-jétől némileg átalakul a szakiskolai képzés, a szakiskola új elnevezése pedig szakközépiskola lesz.)

A szakiskolában az OKJ-ben meghatározott, szakképesítések körében a szakképzési kerettanterv szerint folyhat szakképzés.

A szakmai vizsga letételét követően a tanuló két év alatt középiskolában készülhet fel az érettségi vizsgára.

9.2 Duális képzés

A duális képzésben a tanulók a szakmai elméleti és a gyakorlati alapismereteket a szakképző iskolában sajátíthatják el, gyakorlati képzésük pedig a szakiskolában a kilencedik évfolyam összefüggő gyakorlatától, illetve a tizedik évfolyamtól kezdődően a gazdálkodó szervezeteknél folyik tanulószerződés keretében.

A szakiskolai tanulók gyakorlati képzése **az első szakképző évfolyamon kizárólag tanműhelyi keretek között** folyik. A sikeres szintvizsga (kötelező a jogszabályban előírt tanulók számára) letétele után már a kilencedik évfolyam összefüggő gyakorlatától kezdődően (a teljes hátralévő képzési időre) tanulószerződéses jogviszony keretében mehetnek ki külső gyakorlati képzőhelyekre. Sikertelen szintvizsga esetén a tanulók továbbra is iskolai tanműhelyi körülmények között végezhetik a gyakorlatukat, vagy gazdálkodó szervezet kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyében.

9.3 A tanulószereződés

Tanulószereződés a tanulóval – az Szt.-ben foglalt kivétellel – az adott képzés első szakképzési évfolyamának kezdetétől kezdődő hatállyal, az első és a második, állam által elismert szakképesítésre történő felkészítés céljából folyó, költségvetési támogatásban részesíthető képzésre köthető. A tanulószereződéseket a területi kamara tartja nyilván. A megkötött szerződés csak a kamarai ellenjegyzéssel válik érvényessé és a tanulószereződésben megjelölt naptól hatályos.

9.4 A tanulószereződéses jogviszony előnyei

- A tanuló havonta pénzbeli juttatást kap, melyet a teljesítményének figyelembevételével félévente emelni kell. A pénzbeli juttatás havi mértéke a gyakorlati képzési időtől függ, mely átlagosan a mindenkori minimálbér tizennyolc százaléka.
- A tanuló társadalombiztosítási szempontból biztosítottá válik, betegség esetén táppénzre jogosult.
- A tanulószereződéses képzési idő szolgálati időnek számít, így később a nyugdíj kiszámításánál is figyelembe veszik.
- A tanuló a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő képzésben részesül.
- A tanuló elhelyezkedési lehetőségei megnőnek. A gyakorlati képzést biztosító vállalkozás a szakmai bizonyítvány megszerzését követően munkavállalóként alkalmazhatja is.

9.5 A tanuló kötelezettségei a képzés során

- a gyakorlati képzést szervező szervezet képzési rendjét megtartja, a képzésre vonatkozó utasításait végrehajtja,
- a szakmai gyakorlati ismereteket a képességeinek megfelelően elsajátítja,
- a biztonsági, egészségügyi és munkavédelmi előírásokat megtartja,
- nem tanúsít olyan magatartást, amellyel a gyakorlati képzést szervező szervezet jogos gazdasági vagy egyéb érdekeit veszélyeztetné.

9.6 Hiány-szakképesítés

A hiány-szakképesítések minden tanévben az alapján kerülnek meghatározásra, hogy a munkaeő-foglalkoztatásban érintett gazdálkodó szervezetek részéről várhatóan hogy alakul a szakképzett munkaeő iránti igény. **A hiány-szakképesítések megyként eltérőek és évente kormányrendeletben** jelennek meg. Mivel ezekben a szakképesítésekben munkaeő-piaci igény jelentkezik, a tanulók nagyobb valószínűséggel tudnak elhelyezkedni.

9.7 Szakiskolai tanulmányi ösztöndíj (Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíj)

A szakiskolai tanulmányi ösztöndíj (2016. január 1-jétől Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíj) célja a hiány-szakképesítések körébe tartozó, első szakképesítés megszerzésére irányuló, nappali rendszerű iskolai oktatásban, tanulói jogviszonyban lévő tanulók támogatása.

A hiány-szakképesítést választó tanuló a tanulószerződéses pénzbeli juttatáson felül még szakiskolai tanulmányi ösztöndíjban is részesülhet. Az ösztöndíj mértéke az első szakképzési évfolyam első félévében tanulónként egységesen 10 000 Ft/hó. A továbbiakban csak akkor jár, ha tanulmányi átlageredmény 2,51 felett van. Az első szakképzési évfolyam második félévétől kezdődően, és a további félévekben, ha a tanulmányi átlageredmény emelkedik, az összege is emelkedik. Az ösztöndíj összegét a szakképző iskola havonta fizeti ki a tanuló részére.

Szakiskolai tanulmányi ösztöndíjban a részsakképesítést tanulók is részesülhetnek.

Tanulmányi átlag	Ösztöndíj mértéke
2,51–3,0	10 000 Ft/hó
3,01–3,5	15 000 Ft/hó
3,51–4,0	20 000 Ft/hó
4,01–4,5	25 000 Ft/hó
4,51–5,0	30 000 Ft/hó

9.8 Kamarai garanciavállalás

9.8.1 Kedvező hatásai a tanulók számára

Azon tanulók számára, akiknek a gyakorlati képzése iskolai tanműhelyben valósul meg, a kamarai garanciavállalás bevezetésének köszönhetően lehetőség nyílik arra, hogy a gyakorlati képzésük a jövőben tanuló szerződéses jogviszony alapján, valós vállalati munkakörülmények között folytatódjon. Ezáltal ők is biztosítottá válnak, illetve rendszeres havi pénzbeli juttatásban részesülnek.

9.8.2 A kamarai garanciavállaláshoz kapcsolódó tanulói adatok

A kamarai garanciavállaláshoz és a kamarai igazolások kiadásához nélkülözhetetlen a tanulók előzetes felmérése, „számbavétele”. Erre vonatkozóan az Szt. előírja, hogy 2015. július 1-jétől a szakképző iskolák adatszolgáltatás keretében kötelesek a területi kamarák részére bocsátani minden évben legkésőbb március utolsó munkanapjáig a jogszabályban meghatározott adatokat. (Ezek: a tanuló évfolyamára, szintvizsgájára, érettségijére, valamint a választott szakképesítésre előírt egészségügyi alkalmassági követelményeknek, pályaalkalmassági követelményeknek a tanuló által történő teljesítésére és az állam által költségvetési hozzájárulásban részesített iskolai rendszerű szakképzésben való ingyenes részvétellel jogositó körülményre vonatkozó adatok. Bővebben lásd a 12.2 alpontban).

10. Szintvizsga

10.1 A szintvizsga célja és az érintettek köre

A szintvizsga a szakképzés szakmai követelményeire épül, elsősorban gyakorlati feladatokból áll.

A szintvizsga célja, hogy felmérje: a szakiskolai tanuló elsajátította-e **az irányítás melletti munkavégzéshez szükséges kompetenciákat, kihelyezhető-e** gazdálkodó szervezethez „üzemi” (termelési) körülmények közé.

Szintvizsgát annak a szakiskolai tanulóknak kötelező tennie, aki nappali rendszerű oktatásban vagy a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban vesz részt a szakmai képzésben és nem rendelkezik érettségi végzettséggel. A vizsga minden – az előzőekben meghatározott – tanuló számára kötelező, amelynek eredménye a tanuló év végi szakmai érdemjegyébe nem számít bele.

A szintvizsga lefolytatására rendelkezésre álló vizsgaidőszakot a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény szerint szervezett szintvizsgák esetében az szvk-k, az Szt. szerint bonyolított szintvizsgák tekintetében az Szt. határozza meg.

10.2 A szintvizsgák időpontjai

- Az új OKJ szerint indított szakképesítések esetében az első szakképző évfolyam tanévében február első tanítási napjától április utolsó tanítási napjáig terjedő időszakban.
- A 32/2011. NGM rendelet szerint indított ún. „2+2”-es (kifutó rendszerű) képzés esetében a képzési idő felét követően (12. évfolyam eleje).

A szintvizsga követelményét a szakképesítés szakképzési kerettanterve alapján a gazdasági kamara dolgozza ki. **A szakiskola a felvételtkor ismerteti a szintvizsga követelményeit** a tanulóval, valamint a honlapján folyamatosan biztosítja a szintvizsga követelményeinek nyilvánosságát. A feladatbankok a **www.isziir.hu** honlapon megtalálhatók.

10.3 Szintvizsga és tanulószereződés-kötés összefüggései

Új OKJ szerint indított szakképesítések esetében:

A szakiskolai képzésben a kilencedik évfolyamon a szakmai gyakorlati képzést – az összefüggő szakmai gyakorlat kivételével – a szakképző iskolában vagy a gyakorlati képzés folytatására jogosult szervezet kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyében kell megszervezni.

Ezen évfolyam szorgalmi időszakában az eredményes szintvizsga teljesítésének nincs következménye. A tanuló gyakorlati képzése a szorgalmi időszak befejezéséig továbbra is az iskolai tanműhelyben vagy gazdálkodó szervezet kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyében valósulhat meg. Az összefüggő szakmai gyakorlat kezdetétől a hátralévő teljes képzési időre azonban már köthető tanulószereződés.

Sikertelen szintvizsga esetén a gyakorlati képzés tizedik és tizenegyedik évfolyamon továbbra is iskolai vagy kizárólag gyakorlati célt szolgáló vállalati tanműhelyben szervezhető.

A 32/2011. NGM rendelet szerint indított ún. „2+2”-es kifutó rendszerű képzés esetében:

A régi képzési rendben induló és ebben is végző tanulók mentesülnek a szintvizsga-szigorítás alól. A szintvizsga hiánya semmilyen kööttséget nem jelent számukra a képzés helyszíne tekintetében, tanulószereződéses jogviszony keretében külső gyakorlati képzőhelyen sajátíthatják el az előírt gyakorlatot.

10.4 Szintvizsga és a szakmai záróvizsga kapcsolata

A szintvizsgát érintően a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény nem adott lehetőséget a szakmai és vizsgakövetelményekben előírt szintvizsga teljesítése alóli felmentésre. A régi OKJ szerinti szakképesítésekhez kiadott szakmai és vizsgakövetelmények nem írják elő minden esetben kötelező jelleggel a szintvizsgát, hanem „szervezhető”-ként jelölik meg. A vizsgakövetelményeknél

az került megfogalmazásra, hogy **az eredményes szintvizsga, mint a szakmai vizsgára bocskátás feltétele**, csak abban az esetben jelentkezik, ha a szintvizsgát a gazdasági kamara megszervezte. Ha az érintett szakképesítésben tehát nem kerül(t) sor az iskolai rendszerű képzés alatt szintvizsga megszervezésére, úgy azt a vizsgára bocskátás feltételeként sem lehet megkövetelni.

10.5 Milyen szintvizsgára vonatkozó kötelezettsége van az új képzési rendszerbe átjelentkezett tanulóknak?

Az ún. „2+2-es” szakiskolai képzési formában 9-10. évfolyamot teljesített tanuló az Szt. szerinti új képzési formába jelentkezhet át a szakképző iskola igazgatójának az engedélye alapján. A megalapozott beszámíthatóság esetén a tanuló már az új OKJ szerinti képzésben fejezheti be a tanulmányait.

A szintvizsgát érintően az átiskolázott tanulóra már az új szabályokat kell alkalmazni, azaz a szakiskolai tanuló szakmai gyakorlati képzésére a tizedik és tizenegyedik évfolyamon a szintvizsga teljesítéséig kizárólag a szakképző iskolában vagy a gyakorlati képzés folytatására jogosult szervezet kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyében kerülhet sor. Az átiskolázás után tehát egyéb képzőhelyre csak akkor mehet, ha sikeres szintvizsgát tett.

11. Szakképzési hozzájárulás elszámolása

11.1 A szakképzési hozzájárulásra kötelezettek köre

A szakképzési hozzájárulással kapcsolatos tudnivalókról az Szht. rendelkezik. A szakképzési hozzájárulásra kötelezettek köre úgy került meghatározásra, hogy a munkaerő foglalkoztatásában érdekelt munkáltatók többsége – néhány indokolt kivétellel – legyen hozzájárulásra kötelezett.

A vállalkozások

- egyfelől **kötelesek hozzájárulni** a szakképzés költségeihez,
- másfelől a törvény hatálya alá tartozó gyakorlati képzés szervezése esetén **a hozzájárulásukat csökkenthetik**, és támogatásban részesülhetnek.

Szakképzési hozzájárulásra kötelezett a belföldön vállalkozási tevékenységet folytató, külföldi székhelyű jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező társas cég, személyi egyesülés, egyéb szervezet is, ha belföldön telephellyel, fiókteleppel rendelkezik.

A törvény megteremti a lehetőségét a közhasznú nonprofit gazdasági társaság esetében, hogy csak a vállalkozási tevékenysége arányában legyen hozzájárulás fizetésére kötelezett.

A szakképzési hozzájárulás alanya az a gazdasági társaság is, amelyet felsőoktatási intézmény alapított, illetve amelyben a felsőoktatási intézmény részesedést szerzett. A törvény 2016. január 1-jétől lehetőséget biztosít a tanulószerveződés kötésére jogosult „egyéb” szervezetek részére is, hogy bekerüljenek a szakképzési hozzájárulásra kötelezettek körébe. Ezen szervezeteknek nem kell pályázniuk a tanuló- szerződéses költségeik finanszírozására, hanem a szakképzési hozzájárulásra kötelezetteknél alkalmazott módon visszaigényelhetik azokat. (Bár a törvény beemelte őket a *szakképzési hozzájárulásra kötelezettek* körébe, de úgy, hogy nem kötelesek szakképzési hozzájárulást fizetni, azaz kötelezettségük mértéke 0%.)

11.2 Mentességek, kedvezmények

Az a hozzájárulásra kötelezett, aki adófizetési kötelezettségének átalányadózással tesz eleget, a szakképzési hozzájárulási kötelezettségét az átalányadó megfizetésével teljesítheti. Ez alapján bevallási és elszámolási kötelezettsége sem keletkezik.

Hozzájárulásra kötelezett *nonprofit gazdasági társaságot* nem illeti meg a bruttó kötelezettséget meghaladó visszatérítés, *amennyiben* az árbevétele nem éri el a tárgyévet megelőző két üzleti évben az általa folytatott gyakorlati képzés után elszámolható éves csökkentő tétel összegének 400%-át.

Az *egyszerűsített vállalkozói adó* (EVA) hatálya alá tartozó adóalany az általa munkaviszonyban foglalkoztatott munkavállalók után a kétszeres minimálbér 1,5 százalékának megfizetésével tesz eleget szakképzési hozzájárulási kötelezettségének, ezért e tekintetben nem keletkezik bevallási és elszámolási kötelezettsége.

A *KIVA* alanyai mentesülnek a szakképzési hozzájárulási kötelezettség alól, a kötelezettség gyakorlati képzéssel történő teljesítése sem értelmezhető. Következésképpen, amennyiben az érintett adóalanyi kör kisvállalati adóalanyként mégis folytat gyakorlati képzést együttműködési megállapodás vagy tanulószerződés alapján, akkor nem tarthat igényt a szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítésével összefüggő normatív csökkentő tételre, illetve a csökkentő tétel, vagy annak egy része visszaigénylésére.

A *KATA* alanyai a tételes adó megfizetésével nem mentesülnek a kisadózónak nem minősülő személyek részére juttatott jövedelmek után teljesítendő szakképzési hozzájárulás megállapítása, bevallása és megfizetése alól. A *KATA* adóalanyának tehát a szakképzési hozzájárulással szemben elszámolási és visszaigénylési lehetősége van.

Az *EGYÉB SZERVEZET* nem köteles szakképzési hozzájárulást fizetni a szociális hozzájárulási adóalapja után.

11.3 Szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése

A szakképzési hozzájárulás alapja a hozzájárulásra kötelezettet terhelő szociális hozzájárulási adó alapja. Mértéke a szakképzési hozzájárulás alapjának 1,5 százaléka (bruttó kötelezettség).

A törvény a szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése szempontjából alapvető különbséget tesz aszerint, hogy a hozzájárulásra kötelezett miként teljesíti a kötelezettségét.

A teljesítés történhet:

- az Szt hatálya alá tartozó **tanuló, illetőleg** a felsőoktatási törvény hatálya alá tartozó gyakorlatigényes alapképzési szak vagy a felsőoktatási duális képzés keretében szervezett **hallgató gyakorlati képzésének** megszervezésével,
- **saját munkavállalók** képzésével (csak a törvényben foglalt feltételek teljesítése esetén),
- az állami adóhatóságnál vezetett **szakképzési hozzájárulás számlára történő befizetéssel.**

A szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítésének módját a törvény keretei között a hozzájárulásra kötelezett továbbra is maga választja meg.

A szakképzési hozzájárulás **gyakorlati képzéssel teljesíthető:**

- a szakközépiskola vagy szakiskola és a hozzájárulásra kötelezett között létrejött **együttműködési megállapodás alapján** az iskolai rendszerű szakképzésben a nappali rendszerű oktatásban és a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, vagy
 - a szakképző iskola tanulója és a hozzájárulásra kötelezett között létrejött **tanulószerződés alapján** folytatott gyakorlati képzés szervezésével,
- e kettőbe beleértve a szorgalmi idő befejezését követő összefüggő szakmai gyakorlatot is,
- az államilag támogatott létszám tekintetében a gyakorlatigényes alapképzési szak vagy a felsőoktatási duális képzés keretében szervezett

szakmai gyakorlattal, ha a szakmai gyakorlatra külső képzőhelyen, a hallgatóval kötött **hallgatói munkaszerződés** alapján kerül sor.

Gyakorlati képzést tanulószerződés vagy együttműködési megállapodás keretében az Szt.-ben foglaltaknak megfelelően lehet szervezni, a hallgatók esetében a felsőoktatási intézménnyel kötött együttműködési megállapodásban kell rögzíteni a gyakorlati képzés végrehajtását.

Megjegyzendő, hogy az iskolai rendszerű képzéseknél **csak az állami fenntartású** szakképző intézményben **vagy** – nem állami fenntartású szakképző iskolákban – **szakképzési megállapodás alapján** szervezett képzések esetében teljesíthető a szakképzési hozzájárulás a gyakorlati képzés szervezésével.

11.4 Szakképzési hozzájárulás elszámolása

A bevallási időszak tekintetében a szakképzési hozzájárulás előlegének és elszámolásának bevallására a 08-as bevallás szolgál.

Előleg bevallása során a hozzájárulásra kötelezett az év 1–11. hónapjára vonatkozóan havonta szakképzési hozzájárulási előleget fizet.

Az előleg mértéke a tárgyhavi bruttó kötelezettség. A normatíván alapuló csökkentő tétel és a kiegészítő csökkentő tétel az előleg befizetésénél figyelembe vehető és a törvényi feltételek teljesülése esetén visszaigényelhető.

Az **előleg összegét havonta a hozzájárulásra kötelezett maga állapítja meg**, elektronikus úton vallja be, és az esetleges **csökkentő tételeket is figyelembe véve fizeti meg** a tárgyhót követő hónap 12. napjáig az állami adóhatóság által vezetett számlára, vagy élhet a visszaigénylés lehetőségével.

Számlaszám: NAV Szakképzési hozzájárulás beszédési számla 10032000-06056061, adónem kód: 182

Visszaigénylés vagy átvezetés más adónemre a 17-es „Átvezetési és kiutalási a folyószámlán mutatkozó túlfizetéshez” nyomtatványon lehetséges.

Visszaigénylés, kiutalás legkorábban a bevallás esedékességének napjától lehetséges (előlegnél, elszámolási különbözetnél is).

Éves elszámolás során a hozzájárulásra kötelezett

- a szakképzési hozzájárulás alapját és az éves bruttó kötelezettségét,
- a gyakorlati képzésre elszámolt csökkentő tétel és a saját munkavállaló képzési költségeivel összefüggő levonás éves összegét,
- az éves bruttó kötelezettség és a csökkentő tételek különbözeteként megállapított éves nettó kötelezettségét

maga állapítja meg, elektronikus úton vallja be és fizeti meg a tárgyévet követő év január 12. napjáig az állami adóhatóságoknak.

A befizetett előleg és az éves nettó kötelezettség különbözetét a tárgyévet követő év január 12. napjáig kell befizetni vagy a többletbefizetést ettől az időponttól lehet visszaigényelni.

A kötelezettségeit meghaladóan elszámolt kötelezettségcsökkentő részösszeg a „17-es átvezetési és kiutalási kérelem a folyószámlán mutatkozó túlfizetéshez” elnevezésű nyomtatvány benyújtásával **igényelhető vissza.**

11.5 Szakképzési hozzájárulás visszatérítése

2016. január 1-jével változnak a szabályok a szakképzési hozzájárulás elszámolására vonatkozóan. Ezeket a következőkben ismertetjük, míg a 2015. december 31-ig tartó adóévre vonatkozó elszámolási szabályokkal részletesen a *16.2 számú melléklet* foglalkozik.

Ha a gazdálkodó szervezet a hozzájárulási kötelezettségét szakképző iskolai tanulóval kötött **tanulószerződés alapján vagy a felsőoktatási duális képzésben, hallgatóval kötött hallgatói munkaszerződés alapján** megszervezett gyakorlati képzés szervezésével teljesíti, és az alap- és kiegészítő csökkentő tételek összege meghaladja a bruttó kötelezettsége mértékét,

- kis- és középvállalkozásnak (továbbiakban: kkv) minősülő hozzájárulásra kötelezett esetén a bruttó kötelezettség mértékét meghaladó teljes összeget,
- nem kkv-nak minősülő hozzájárulásra kötelezett esetén a bruttó

kötelezettség mértékét meghaladó összeget, de legfeljebb a tanulószerződés alapján és a duális képzés kertében szervezett gyakorlat alapján számított alapsökkentő tételt

– egyetlen eset kivételével –, az állami adóhatóságtól visszaigényelheti.

Az a tanulószerződés kötése jogosult **egyéb szervezet**, amely a szakképzési hozzájárulás megfizetését választja, a gyakorlati képzési normatíva összegét közvetlenül, bevallás kertében visszaigényelheti a Nemzeti Adó- és Vámhivataltól.

Esetükben kizárólag

- a tanulószerződés alapján és
- a kizárólag gyakorlati képzés folytatásához szükséges beruházás

alján számított csökkentő tételek vehetők figyelembe a visszaigénylésnél.

Ha a hozzájárulásra kötelezett az általa megkötött tanulószerződést az abban foglalt határidő lejártá előtt jogellenesen felmondja, a tanulószerződés alapján a törvény szerint a szakképzési hozzájárulási kötelezettsége terhére a tanulószerződés megkötésétől a tanulószerződés felmondásáig elszámolt csökkentő tétel teljes összegét az adózás rendjéről szóló törvény önellenőrzésre vonatkozó szabályainak megfelelően a szerződés felmondását követő 15 napon belül köteles az állami adóhatóságnál vezetett számlára visszatéríteni.

11.6 A gyakorlati képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásánál figyelembe vehető normatívák

Alapnormatíva összege 2015-ben 453 000 forint/fő/év, amelyet minden évben a költségvetésről szóló törvény állapít meg. Ez az összeg független a gyakorlati képzés költségigényétől, a tanulószerződés esetében a súlyszorzó igazodik ahhoz. A szakképzési hozzájárulást a törvényben meghatározott gyakorlati képzés szervezésével teljesítő hozzájárulásra kötelezett a bruttó kötelezettsége mértékét a 280/2011. Kormányrendeletben meghatározott módon számított csökkentő tétel figyelembevételével csökkentheti.

Együttműködési megállapodás alapján folytatott gyakorlati képzésben érintett tanuló esetében a gyakorlati képzési normatíva összegét egy napra meghatározva, az alapnormatíva összegének 130-cal történő elosztásával kell kiszámítani. $453\ 000/130 = 3485$ Ft/tanuló/nap.

Előleg havonta tanulónként: gyakorlati napok száma \times 3485 Ft/tanuló/nap

Éves csökkentő tétel tanulónként: tárgyévi gyakorlati napok száma \times 3485/tanuló/nap.

Tanulószerződés alapján folytatott gyakorlati képzés esetében az éves bruttó kötelezettség az alábbiak szerint meghatározott csökkentő tétel összegével csökkenthető.

Amennyiben a tanulószerződés hatálya a tárgyév teljes időtartamára fennáll, tanulónként az alapnormatíva összege és a tanulószerződésben megnevezett szakképesítéshez tartozó, **szakképesítésenkénti súlyszorzó** szorzata alapján kell meghatározni.

Amennyiben a tanulószerződés hatálya a tárgyév teljes időtartamára nem áll fenn, akkor tanulónként a csökkentő tétel éves összege a havi csökkentő tételek összege.

A tanulószerződés alapján folytatott gyakorlati képzést szervező előtt lehetőség nyílik a gyakorlati képzés folytatásához szükséges beruházási, fenntartási költségek bizonyos összegű elszámolhatóságára is az alábbiak szerint:

A bruttó kötelezettség mértéke

- kizárólag gyakorlati képzés folytatásához szükséges beruházás esetén, az aktiválás évében **beruházási**,
- nem főtevékenységként gyakorlati képzést folytató hozzájárulásra kötelezett esetében
 - **oktatói** (kkv-k számára),
 - **tanműhely fenntartási** (kizárólag KTM-ben, kilencedik évfolyamon, tanulószerződéses tanulók tekintetében)

kiegészítő csökkentő tétellel csökkenthető.

A kiegészítő csökkentő tétel összegét az Szht.-ban meghatározott alapszabály alapján kell kiszámolni.

Ha a tanulószerződés

- megkötésére hónap közben kerül sor, a csökkentő tétel meghatározott összege azon hónap vonatkozásában számolható el a tanuló után először, amelyben a hozzájárulásra kötelezett legalább egy nap gyakorlati képzést teljesített.
- hónap közben szűnik meg, az adott hónapra vonatkozóan a csökkentő tétel meghatározott összegét az adott hónapból a tanulószerződés megszűnésének napjáig eltelt napok és az adott hónap naptári napjai számának arányában kell meghatározni.

A szakképzési hozzájárulási előleg fizetésénél a csökkentő tétel havi összegét a tárgyév 1-11. hónapjára vonatkozóan tanulónként a csökkentő tétel éves összegének egy tizenketted része képezi.

A csökkentő tétel számítása a 280/2011. Kormányrendelet mellékletei alapján szakképesítésenkénti normatíva figyelembe vételével történik.

- 1. melléklet: a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény alapján
- 2. melléklet: a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény alapján

indított szakképzés esetében.

11.7 A befejező szakképzési évfolyamon, az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket nem teljesítő tanuló esetében csökkenthető-e a vállalkozás szakképzési hozzájárulási kötelezettsége a normatíva összegével a tanítási év utolsó tanítási napját követő naptól?

Nem. A befejező szakképzési évfolyamon az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket nem teljesítő tanuló az Szt. 63. § (5) bekezdése alapján a tanítási év utolsó tanítási napját követő naptól a tanulószerződés alapján tanulói juttatásra nem jogosult. Ettől az időponttól a tanuló gyakorlati képzésre nem kötelezhető, így a gazdálkodó szervezet szakképzési hozzájárulási kötelezettségét nem tudja

gyakorlati képzés szervezésével teljesíteni. A törvényi előírás alapján a vállalkozásnak tanulói juttatást sem kell fizetnie tanuló számára, a vállalkozás szakképzési hozzájárulási kötelezettsége nem csökkenthető a normatíva összegével.

11.8 A befejező szakképzési évfolyamon, az utolsó tanítási nap és a szakmai vizsga időpontja közötti időszakban csökkenthető-e a vállalkozás szakképzési hozzájárulási kötelezettsége a normatíva összegével?

Igen. A befejező szakképzési évfolyamon az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket a szorgalmi időszak végéig teljesítő tanulót a tanulói pénzbeli juttatás a tanulmányok befejezését követő első komplex szakmai vizsga utolsó napjáig illeti meg. A tanuló szerződés a tanuló sikeres komplex szakmai vizsgája esetén a szakmai bizonyítvány kiállításának napján szűnik meg.

Az utolsó tanítási nap és a szakmai vizsga időpontja közötti időszakban a tanuló gyakorlati képzésre nem kötelezhető, azonban ebben az időszakban a gyakorlati képzést szervező vállalkozás pénzbeli juttatást köteles fizetni a tanuló számára, ezért indokolt, hogy a tanuló szerződés megszűnéséig csökkentheti szakképzési hozzájárulási kötelezettségét a gyakorlati képzési normatíva összegével. A tényleges gyakorlati képzési időszakon túlmenően is biztosított, a tanulói juttatás összegét meghaladó mértékű normatíva-elszámolási lehetőség a gyakorlati képzést ösztönző eszköznek tekinthető.

12. Kihez fordulhatok? Miben tudnak segíteni a szakképzésben érintett szervezetek, intézmények?

Az Szt. előírásainak megfelelően a komplex szakképzési feladatok megvalósításában a gazdasági kamara és az iskola köteles együttműködni és az információkról tájékoztatni egymást, illetve a többi közreműködőt. A következőkben összefoglaltuk, milyen témákban illetékes a kamara, mely terület tartozik az iskolai tájékoztatás körébe.

12.1 A területi kamarák feladatai a gyakorlati képzésben:

- tanulószerződések, együttműködési megállapodások nyilvántartása, felügyelete,
- gyakorlati képzőhelyek ellenőrzése, nyilvántartása,
- szintvizsga szervezése és lebonyolítása,
- kapcsolattartás és együttműködés a szakképzés helyi szereplőivel,
- kamarai garanciavállalás.

A tanulószerződések és együttműködési megállapodások nyilvántartása és felügyelete

A tanulószerződések és együttműködési megállapodások nyilvántartását és felügyeletét a területi kamarák végzik.

A gazdálkodó szervezetnek a **tanulószerződés-kötési szándékát a területi kamarához** kell bejelenteni az erre szolgáló nyomtatványon. A területi kamara a gazdálkodó szervezetektől beérkezett szándékot írásban jelzi a szakképesítés szerint illetékes szakképző iskolának.

A gyakorlati képzést szervező **gazdálkodó szervezetek nyilvántartásba vétele** a gyakorlati oktatási szándékot jelző Igénybejelentő vagy a Nyilvántartásba vételi kérelem dokumentum alapján indul. A bejelentés alapján az adott szakképesítés tekintetében újonnan gyakorlati képzésbe bekapcsolódó gazdálkodó szervezet esetében a területi kamara megbízottja intézkedik az ellenőrzés lebonyolításáról, a nyilvántartásba vételről, illetve az érvényes bevezető ellenőrzési határozattal

rendelkező gyakorlati képzőhely esetében a tanulószerveződés megkötéséről.

A tanulószerveződés megkötésének elősegítése és nyilvántartásba vétele minden esetben a **gyakorlati képző telephelye szerint illetékes kereskedelmi és iparkamara** hatáskörébe tartozik.

A tanuló gyakorlati képzésére együttműködési megállapodással a hatályos Szt. alapján kerülhet sor. Az együttműködési megállapodást írásba kell foglalni, melyet a területi kamara tart nyilván és az ellenjegyzésével válik érvényessé.

A gyakorlati képzőhelyek felügyelete, ellenőrzése

A tanulószerveződés és az együttműködési megállapodás alapján folyó gyakorlati képzés komplex szakmai és hatósági ellenőrzését a gazdasági kamara végzi, melynek célja:

- annak ellenőrzése, hogy a képzésben részt vevő gazdálkodó szervezetek megfelelnek-e a jogszabályokban előírt személyi és tárgyi feltételeknek,
- kötelezettségek teljesítésének vizsgálata,
- annak ellenőrzése, hogy betartják-e a jogszabályokban a képzés tartalmára vonatkozó előírásokat,
- visszajelzés a gyakorlati képzés területén folyó tevékenységekről, tapasztalatokról, mely a képzési fejlesztésben hasznosul,
- tanácsadás a képzés szervezésében, lebonyolításában, adminisztrálásában.

A területi kamarák feladatai:

- az ellenőrzések előkészítése, és lebonyolítása, az eljárás adminisztrálása,
- az ellenőrzésben részt vevő szakértők kiválasztása,
- a gyakorlati képzés minőségét segítő folyamatos tájékoztatás és tanácsadás.

Az ellenőrzés történhet:

- a tanulóval jogviszonyban álló szakképző iskola megkeresése,
- a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő (gyám) megkeresése alapján, vagy
- hivatalból.

A gazdálkodó szervezeteknél folyó gyakorlati képzőhelyek ellenőrzése **bevezető ellenőrzés vagy köztes ellenőrzés** formájában lehetséges. Tanulószerződéses képzés megkezdése esetén a bevezető ellenőrzés a nyilvántartásba vétel feltétele. A területi kamara ellenőrzést indít, ha bejelentés érkezik a szakképzést folytató szervezet képzési tevékenységére vonatkozóan.

A szakképző iskola köteles a területi kamarát megkeresni, tájékoztatni ha:

- A gyakorlati képzést folytató szervezet az iskola kérésére az általa vezetett foglalkozási naplót nem tudja bemutatni, ekkor a kamara soron kívül ellenőrzi a foglalkozási napló vezetésére vonatkozó előírások betartását.
- A gyakorlati képzést folytató szervezet azon tanuló képzésért – akinek a képzésben való részvétele ingyenes (első szakképesítését szerző tanuló) – díjazást kér, fogad el, a szakképző iskola a tudomására jutástól számított tizenöt napon belül köteles tájékoztatni a területi kamarát.

Szintvizsga

Szintvizsgát annak a szakiskolai tanulónak kötelező tennie, aki nappali rendszerű oktatásban vagy a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban vesz részt a szakmai képzésben és nem rendelkezik érettségi végzettséggel. A vizsga minden tanuló számára kötelező, melynek szervezésével, **előkészítésével kapcsolatos feladatokat a területi kamarák látják el.**

Kamarai garanciavállalás

A kamarai garanciavállalás intézményének működtetése és a tanulószerződések megkötésének elősegítése a területi kamarák feladata. Ennek értelmében fontos szerepet vállal annak érdekében, hogy a tanulók, szülők megfelelő információt, segítséget kapjanak a gyakorlati képzést folytató gazdálkodó szervezet megkereséséhez, kiválasztásához, illetve a gyakorlati képzéssel kapcsolatos szabályozások, tudnivalók megismeréséhez.

12.2 Szakképző iskolák feladatai a szakképzésben

A gyakorlati képzőhelyek felügyelete, ellenőrzése

Együttműködési megállapodás alapján folyó gyakorlati képzés esetén a képzéshez megkövetelt feltételek rendelkezésre állását a szakképző iskola joga és kötelezettsége ellenőrizni, melyet az együttműködési megállapodás aláírásával, felelősséggel elismer.

Adatszolgáltatási kötelezettség a kamarai garanciavállalás működtetéséhez, valamint a tanulószerveződés megkötésének elősegítéséhez (minden év március utolsó munkanapjáig)

- a tanuló természetes személyazonosító adatai
- törvényes képviselőjének neve, lakcíme és elérhetősége,
- a szakmai elméleti képzést nyújtó szakképző iskola adatai (név, székhely, elérhetőség, oktatási azonosító, törvényes képviselő),
- az OKJ-val azonos módon a szakképesítés megnevezése és a képzési idő,
- a tanuló
 - által választott szakképesítésre előírt egészségügyi alkalmassági követelményeknek, pályaalkalmassági követelményeknek a tanuló által történő teljesítésére,
 - évfolyamára,
 - szintvizsgájára,
 - érettségijére

vonatkozó adatok,

- az adatokban bekövetkezett változás (5 napon belül).

Egyéb adatszolgáltatási kötelezettség (a tanulószerveződések módosításához, megszüntetéséhez, szüneteltetéséhez illetve a változások bejelentéséhez)

- A tanuló félévének megnevezése
- Évfolyamisméltásra kötelezett tanuló neve, oktatási azonosítója
- a tanulói jogviszony szüneteltetésének kezdete és (várható) vége
- a szülési szabadság kezdete

- a tanulói jogviszony megszűnésének időpontja
- igazolás sikeres komplex szakmai vizsgáról
- értesítés arról, hogy a szakképző iskola a tanulót elégtelen tanulmányi eredmény miatt a képzési idő alatt másodszor utasította a szakképzési évfolyam megismétlésére

Adatszolgáltatási és aláírási kötelezettség az együttműködési megállapodások esetében

- Az együttműködési megállapodás részét képező függelék teljes adata a gyakorlati képzés megkezdéséhez
- Az állami fenntartásba került iskolák esetében az iskola helyett a fenntartó a szerződő fél aki, ezáltal a feladatokért és kötelezettségekért is egyaránt felelősséget vállal. Az együttműködési megállapodásokat és annak mellékleteit az elméleti képzést biztosító iskola igazgatójának és a fenntartónak is alá kell írni.

13. A gyakorlati képzés alapfogalmai

- *első és második szakképesítés:* az OKJ-ban szereplő, az iskolai rendszerű szakképzésben megszerzett első és második államilag elismert szakképesítés, amely munkakör betöltésére, foglalkozás, tevékenység gyakorlására képesít;
- *harmadik és további szakképesítés:* az iskolai rendszerű szakképzésben megszerzett, az OKJ-ban szereplő minden olyan államilag elismert szakképesítés, amely munkakör betöltésére, foglalkozás, tevékenység gyakorlására képesít, és már kettő meglévő, államilag elismert szakképesítés birtokában szerzik meg. Harmadik és további szakképesítés támogatása szempontjából figyelmen kívül kell hagyni azt az OKJ-ban szereplő, államilag elismert szakképesítést, amelyet iskolarendszeren kívüli szakképzésben szereztek. Nem számít második vagy harmadik szakképesítésnek a meglévő szakképesítéssel betölthető munkakör magasabb színvonalon való ellátását biztosító képzésben szerezhető – szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott körben – szakképesítés;
- *gazdálkodó szervezet:* jogszabályban meghatározott szakképzési hozzájárulásra kötelezett;
- *egyéb szerv, szervezet:*
 - a) a köznevelési intézmények kivételével az Egészségügy, az Egészségügyi technika, a Szociális, a Pedagógia, a Képző- és iparművészet, a Hang-, film és színháztechnika ágazatba tartozó, valamint a honvédelemért felelős miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések megszerzésére irányuló gyakorlati képzést szervező
 - aa) költségvetési szervként működő intézmény,
 - ab) alapítvány, egyesület, egyházi jogi személy,
 - ac) az ab) alpontban meghatározottak fenntartásában működő intézmény, továbbá
 - b) a Mezőgazdaság, a Kertészet és parképítés, valamint az Élelmiszeripar ágazatba tartozó gyakorlati képzést szervező östermelő,
 - c) a vidékfejlesztésért felelős miniszter az általa fenntartott szakképző

iskola tanulója tekintetében, amennyiben a tanuló a szakképző iskola termelői tevékenységet folytató saját tangazdaságában, tanüzemében vesz részt gyakorlati képzésen.

- *nem főtevékenységként gyakorlati képzést folytató hozzájárulásra kötelezett:* az a hozzájárulásra kötelezett, amelynek az árbevétele a tárgyévet megelőző két üzleti évben az általa folytatott gyakorlati képzés után az elszámolható éves csökkentő tétel összegének legalább 400%-a volt.
- *nyilvántartást vezető szerv:* a területi kamara;
- *állam által elismert szakképesítés:* az OKJ-ban meghatározott szakképesítés;
- *egészségügyi alkalmasság:* annak az orvosi szakvéleményre alapozott megállapítása, hogy a szakképzésbe bekapcsolódni szándékozó személy testi adottságai, egészségi és pszichikai állapota alapján képes önmaga és mások veszélyeztetése nélkül a választott szakma szerinti tevékenység, foglalkozás gyakorlására és a szakmai vizsgára való felkészülésre;
- *pályalkalmassági követelmény:* a szakképzésbe történő bekapcsolódás – szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott – azon feltétele, amely alapján megállapítható, hogy a szakképzésben részt venni szándékozó személy képességei, készségei alapján sikeresen fel tud készülni a választott szakképesítés komplex szakmai vizsgájára és a választott tevékenység, foglalkozás ellátására;
- *gyakorlati képzést szervező:* a gyakorlati képzés feltételeinek biztosításáért felelős szakképző iskola vagy e törvény szerint nyilvántartásba vett gyakorlati képzést folytató;
- *gyakorlati képzést folytató:* gyakorlati képzési tevékenységét iskolai tanműhelyben, vagy együttműködési megállapodás, tanulószerződés alapján ténylegesen folytató, a gyakorlati követelményekre való felkészítést végző szerv;
- *kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhely (KTM):* kifejezetten erre a célra létrehozott vagy átalakított, a termeléstől, szolgáltató

tevékenységtől térben vagy időben teljesen elkülönített, a nyilvántartást vezető szerv által a gyakorlati képzés időtartama alatt kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyé minősített, állandó tanműhelyvezetői felügyelettel működő, legalább nyolc tanuló képzésére alkalmas, iskolán kívüli gyakorlati képzőhely, ahol a tanulók tanulószerződés vagy együttműködési megállapodás alapján vesznek részt a gyakorlati képzésben;

- *egyéb képzőhely:* nem kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló képzőhely;
- *tanév:* az iskolában, kollégiumban szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tartó időszak;
- *tanítási év:* amennyiben a törvény másként nem rendelkezik, az iskolában minden év szeptemberének első munkanapjától a következő év június 16-át megelőző utolsó munkanapjáig tartó szorgalmi időszak, kivéve az érettségi és a szakmai vizsga évét;
- *összefüggő szakmai gyakorlat:* a tanult ismeretek, készségek, jártasságok alkalmazását, megszilárdítását szolgáló tevékenység, amelyet lehetőleg munkahelyi körülmények között kell végezni;
- *sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló:* az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, látási, hallási, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd;
- *kompetencia:* egy feladat ellátásához szükséges mérhető, ellenőrizhető ismeretek, készségek, attitűdök (beállítódások) összessége;

14. Területi kamarák elérhetőségei

Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
6000 Kecskemét, Árpád krt. 4.
bkmkik@mail.datanet.hu
Tel.: 76/501-500 www.bkmkik.hu

Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
5600 Békéscsaba,
Penza ltp.5.
bmkik@bmkik.hu
Tel.: 66/ 324-976 www.bmkik.hu

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi
és Iparkamara
3525 Miskolc, Szentpáli u. 1.
bokik@bokik.hu
Tel.: 46/501-090 www.bokik.hu

Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara
1016 Budapest, Krisztina krt. 99.
ugyfelszolgalat@bkik.hu
Tel.: 488-2000 www.bkik.hu

Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
6721 Szeged, Párizsi krt. 8-12.
info@csmkik.hu
Tel.: 62/554-250 www.csmkik.hu

Dunaújvárosi Kereskedelmi és Iparkamara
2400 Dunaújváros, Latinovics Zoltán út 10.
dkik@dkik.hu
Tel.: 25/411-601 www.dkik.hu

Fejér Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
8000 Székesfehérvár, Hosszúsétatér 4-6.
fmkik@fmkik.hu
Tel.: 22-510-310 www.fmkik.hu

Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és
Iparkamara
9021 Győr, Szent István út 10/A
kamara@gyskik.hu
Tel.: 96/520-202 www.gyskik.hu

Hajdú-Bihar Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
4025 Debrecen, Petőfi tér 10.
hbkik@hbkik.hu
Tel.: 52/500-710 www.hbkik.hu

Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
3300 Eger, Faiskola út 15.
hkik@hkik.hu
Tel.: 36/429-612 www.hkik.hu

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi
és Iparkamara
5000 Szolnok, Verseghy park 8.
kamara@jnszmkik.hu
Tel.: 56/510-610 www.jnszmkik.hu

Komárom-Esztergom Megyei Kereskedelmi
és Iparkamara
2800 Tatabánya, Fő tér 36.
kemkik@kemkik.hu
Tel.: 34/ 513-010 www.kemkik.hu

Nagykanizsai Kereskedelmi és Iparkamara
8800 Nagykanizsa, Ady u. 1.
nakkik@nakkik.hu
Tel.: 93/516-670 www.nakkik.hu

Nógrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
3100 Salgótarján, Alkotmány út 9/a.
nkik@nkik.hu
Tel.: 32/ 520-860 www.nkik.hu

Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
1056 Budapest, Váci u. 40.
titkarsag@pmkik.hu
Tel.: 1/317-7666 www.pmkik.hu

Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara
7625 Pécs, Majorossy I. u. 36.
pbkik@pbkik.hu
Tel.: 72/507-150 www.pbkik.hu

Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara
7400 Kaposvár, Anna u. 6.
skik@skik.hu
Tel.: 82/501-000 www.skik.hu

Soproni Kereskedelmi és Iparkamara
9400 Sopron, Deák tér 14.
tikarsag@sopronikamara.hu
Tel.: 99/523-570 www.svkik.hu

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kereskedelmi
és Iparkamara
4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 2.
info@szabkam.hu
Tel.: 42/311-544 www.szabkam.hu

Tolna Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
7100 Szekszárd, Arany J. u. 23-25.
kamara@tmkik.hu
Tel.: 74/411-661 www.tmkik.hu

Vas Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
9700 Szombathely, Honvéd tér 2.
vmkik@vmkik.hu
Tel.: 94/506-640 www.vmkik.hu

Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
8200 Veszprém, Budapest út 3.
vkik@veszpremikamara.hu
Tel.: 88/429-008 www.veszpremikamara.hu

Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
8900 Zalaegerszeg, Petőfi u. 24.
zmkik@zmkik.hu
Tel.: 92/550-514 www.zmkik.hu

15. Jogszabályi háttér

- 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről
- 2011. évi CXC. törvény a köznevelésről
- 2011. évi CLV. törvény a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésnek támogatásáról
- 280/2011. kormányrendelet a gyakorlati képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásánál figyelembe vehető gyakorlati képzési normatívák mértékéről és a csökkentő tétel számításáról
- 4/2002. OM rendelet az iskolarendszerű szakképzésben részt vevő tanulók juttatásairól
- 328/2009. kormányrendelet a szakiskolai tanulmányi ösztöndíjról
- 150/2012. kormányrendelet az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről
- 3/2015. (II. 13.) NGM rendelet a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprészből a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter egyedi döntésével nyújtható képzési, továbbá tanműhely-létesítési és -fejlesztési támogatások részletes szabályairól
- 24/2012. NGM rendelet a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprészből nyújtható szakképzési célú támogatások szabályairól
- 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról
- 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről
- 13/2015. (II. 10.) Korm. rendelet a 2015/2016-os tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről és a 2015/2016-os tanévben induló képzésekben szakiskolai tanulmányi ösztöndíjra jogosító szakképesítésekről
- 120/2015. (V. 21.) Korm. rendelet a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásában működő egyes szakképzési feladatot ellátó köznevelési intézmények fenntartóváltásával összefüggő intézkedésekről
- 146/2015. (VI. 12.) Korm. rendelet a Klebelsberg Intézményfenntartó

Központ fenntartásában működő egyes szakképző intézmények átadásáról, valamint egyes kormányrendeleteknek a szakképzés intézményrendszerének átalakításával összefüggő módosításáról

- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről
- 1995. évi. LXVI. törvény a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről
- 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról

A jogszabályok többször is módosultak, ezért kizárólag a lekérdezés napján hatályos változat alkalmazandó.

16. Melléklet

16.1 Tanulói juttatások és normatív támogatások speciális esetekben

Egyes olyan esetek finanszírozási esetei, amikor a tanuló nincs jelen a képzőhelyen

ESETEK	GAZDÁLKODÓ KÖLTSÉGE		TANULÓI JOG- VISZONY (HATÁLYOS TSZ)	NORMA- TÍVA LEHÍV- HATÓ?	VONATKOZÓ JOGSZABÁLYI HELYEK
	TANULÓI JUTTATÁS	TANULÓI JUTTATÁS			
Pihenőidő (szorgalmi időszakot követő időszak)	igen	igen	igen	igen	Szt. 64. § (3)
Tömbösített képzés	igen	igen	igen	igen	Szt. 26. § (4)
Végzős tanuló (szorgalmi időszak végétől az első komplex szakmai vizsgáig)	igen	igen	igen (az első vizsga komplex szakmai utolsó napjáig)	igen	Szt. 64. § (3) 280/2011 Kr. 5.§ (5)
Végzős tanuló, aki a tanulmányi követelményeit nem teljesíti, augusztus- ban pótló vizsgát és októberben szakmai záróvizsgát tesz	nem	nem (mert járulékot a TSZ alapján ténylegesen kifizetett díj alapján kell fizetni)	igen (az októberi komplex szakmai vizsga utolsó napjáig)	nem	Szt. 26. § (5) Szt. 63. § (5)
Betegszabadság (10 nap)	igen (70%) gyakorlati napok arányában	igen, a járulékot a TSZ alapján ténylegesen kifizetett díj alapján kell fizetni	igen	igen	Szt. 64. § (4) Szt. 67. § (1) Tbj. 4. § k) 1.
Táppénz	Táppénz	igen, a járulékot a TSZ alapján ténylegesen kifizetett díj alapján kell fizetni	igen	igen	Szt. 51. § (5) b) Szja tv. 3. § 21 Art. 178. § 18.
Szülési szabadság (24 hét)	nem (a tanuló csecsemő- gondozási díjra jogosult)	nem	TSZ szünetel, tanulói jogviszony szüneteltetését nem vonja magával automatikusan	nem	Szt.54. § (1) 1997. évi LXXXIII. törvény 41. § (1)

16.2 A szakképzési hozzájárulás teljesítésnek szabályai (bevállás és visszatérítés) 2015. december 31-ig

Ha a tanuló gyakorlati képzésével összefüggésben az együttműködési megállapodás és a tanulószerveződésre számított csökkentő tételek összege a bruttó kötelezettség mértékét meghaladja, és

- az együttműködési megállapodás (EM) alapján számított csökkentő tétel \geq bruttó kötelezettség (BK), akkor kizárólag a tanulószerveződés (TSZ) alapján számított csökkentő tétel vehető figyelembe

	Bruttó kötelezettség (BK)	EM alapján elszámolt kötelezettség csökkentő tétel	TSZ alapján elszámolt kötelezettség csökkentő tétel	Különbség	Vissza igényelhető
EM \geq BK → csak TSZ	45 000	52 000	50 000	45 000– 50 000 = –5000	5000

- az együttműködési megállapodás alapján számított csökkentő tétel $<$ bruttó kötelezettség, és az együttműködési megállapodás alapján számított csökkentő tétel \geq tanulószerveződés alapján számított csökkentő tétel, akkor a csökkentő tétel legfeljebb a bruttó kötelezettség

	Bruttó kötelezettség (BK)	EM alapján elszámolt kötelezettség csökkentő tétel	TSZ alapján elszámolt kötelezettség csökkentő tétel	Különbség	Vissza igényelhető
EM $<$ BK és EM \geq TSZ → max BK	100 000	55 000	50 000	–5000	0

- az együttműködési megállapodás alapján számított csökkentő tétel $<$ bruttó kötelezettség, és az együttműködési megállapodás alapján számított csökkentő tétel $<$ tanulószerveződés alapján számított csökkentő tétel, akkor a csökkentő tételnek a bruttó kötelezettséget meghaladó összege igényelhető vissza (legoptimálisabb verzió)

	Bruttó kötelezettség (BK)	EM alapján elszámolt kötelezettség csökkentő tétel	TSZ alapján elszámolt kötelezettség csökkentő tétel	Különbség	Vissza igényelhető
EM < BK és EM < TSZ → BK feletti rész	42 000	22 000	135 000	$42e - (22e + 135e)$ $= -115e$	115 000

- Ha a bruttó kötelezettség nulla, akkor kizárólag a tanulószerződés alapján számított csökkentő tétel vehető figyelembe a visszaigénylésnél

A fenti összefüggések az előlegnél és az elszámolásnál is érvényesek.

A visszaigénylés lehetősége független attól, hogy a gyakorlat költsége nagyobb, vagy kisebb az alapnormatívához képest! Ha gyakorlat költsége \leq alapnormatíva \times súlyszorzó, a szakképzési hozzájárulásra kötelezett akkor is élhet a visszaigénylés lehetőségével, egyéb feltételek megléte esetén.

Az a gazdálkodó szervezet, aki kizárólag együttműködési megállapodás alapján végez képzési tevékenységet, a csökkentő tételt csak a bruttó kötelezettség mértékig lehet figyelembe venni. Visszaigénylés nincs.

16.3 A szakképzési hozzájárulás teljesítésnek szabályai (bevallás és visszatérítés) 2016. január 1-jétől

Gyakorlati képző típusa	Elszámolás (normatívák)			Visszaigénylés feltétel: N + KN > bruttó kötelezettség
	alapsökkentő tétel (alapnormatíva (AN) × szakmáenkénti súlyszorzó) N	kiegészítő csökkentő tétel KN	kiegészítő csökkentő tétel KN	
	beruházási *	oktatói	tanműhely-fenntartási **	
Szakképzési hozzájárulásra kötelezett (fizemi képzőhely) (nem egyéb, nem főtevékenységi és nem KKV)	✓	–	✓	a bruttó kötelezettség mértékét meghaladó összeget, de legfeljebb tanulószerződés, (illetve hallgatóval duális képzésre kötött munkaszerződés) alapján számított alapsökkentő tétel
kis- és közép vállalkozás (nem főtevékenységi)	✓	✓	✓	A bruttó kötelezettség mértékét meghaladó teljes összeg (alap- és kiegészítő csökkentő tételek)
gyakorlati képzést folytató egyéb szervezet (nem agrár és nem honvédelmi)	–	–	–	tanulószerződés alapján számított alapsökkentő tétel és a beruházási kiegészítő csökkentő tétel
gyakorlati képzést folytató egyéb szervezet (agrár és honvédelmi)	csak AN	–	–	csak AN
főtevékenységként gyakorlati képzést folytató hozzájárulásra kötelezett (nem KKV)	✓	–	–	a bruttó kötelezettség mértékét meghaladó összeget, de legfeljebb tanulószerződés (illetve hallgatóval duális képzésre kötött munkaszerződés) alapján számított alapsökkentő tétel
főtevékenységként gyakorlati képzést folytató hozzájárulásra kötelezett KKV	✓	✓	–	A bruttó kötelezettség mértékét meghaladó teljes összeget (alap- és kiegészítő csökkentő tételek)

* az aktíválás évében, ha kizárólag a gyakorlati képzés folytatásához szükséges beruházást hajt végre

** kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyben végzett gyakorlati képzéshez, a 9. évfolyamon tanműhelyben oktatott tanulószerződéses tanulók tekintetében